

મે ૨૦૨૨

દાદાવાણી

૧૫ x ૧૧૦૫૬ ૨૧૬

આ ચોપડી રોજ તમારે જોડે લે જોડે મૂકવી અને વાંચવી. તમને બધું આમાંનું જ્ઞાન આવડી જશે. રોજ આ વાંચતાં વાંચતાં એની પ્રેક્ટિસ થઈ જશે. તમે તે રૂપ થઈ જશો. આજે એવી ના ખબર પડે કે આમાં મને શું ફાયદો થયો ! પણ ધીમે ધીમે તમને 'એકઝેકટ' થઈ જશે.

અડાલજ : પૂજ્ય નીરુમાની ૧૬મી પુણ્યતિથિ : તા.૧૯ માર્ચ ૨૦૨૨

પ્રભાતફેરી

અડાલજ : સત્સંગ - જ્ઞાનવિધિ : તા.૧૯ - ૨૦ માર્ચ ૨૦૨૨

વર્ષ : ૨૭, અંક : ૯
સળંગ અંક : ૩૨૧
મે ૨૦૨૨
પાનાં : ૨૮

દાદાવાણી

આત્મસ્વરૂપની ભજના માટે ચરણવિધિ

Editor : Dimple Mehta

© 2022,

Dada Bhagwan Foundation.
All Rights Reserved.

Printed by & Published by
Dimple Mehta on behalf of
Mahavideh Foundation

Simandhar City, Adalaj,
Dist.-Gandhinagar - 382421

Owned by & Published at
Mahavideh Foundation
Simandhar City, Adalaj,
Dist.-Gandhinagar - 382421

Printed at

Amba Offset

B-99, GIDC, Sector-25,
Gandhinagar – 382025.

સંપર્ક સૂત્ર :

અડાલજ ત્રિમંદિર, સીમંધર સીટી,
અમદાવાદ-કલોલ હાઈવે,
મુ.પો.: અડાલજ-૩૮૨૪૨૧
જિ. ગાંધીનગર, ગુજરાત.
ફોન : 9328661166-77
email:dadavani@dadabhagwan.org
www.dadabhagwan.org
દાદાવાણી અંગે ફરિયાદ માટે
ફોન / વોટ્સએપ : 8155007500

લવાજમ (ગુજરાતી)

૫ વર્ષ

ભારત : ૬૫૦ રૂપિયા
યુ.એસ.એ. : ૬૦ ડોલર
યુ.કે. : ૪૫ પાઉન્ડ

વાર્ષિક સભ્ય

ભારત : ૧૫૦ રૂપિયા
યુ.એસ.એ. : ૧૫ ડોલર
યુ.કે. : ૧૦ પાઉન્ડ

D.D. / M.O. 'મહાવિદેહ
ફાઉન્ડેશન'ના નામે મોકલવો.

સંપાદકીય

અક્રમ માર્ગમાં પરમ પૂજ્ય દાદાશ્રીએ આત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ પછી પુરુષાર્થના સાધન માટે નિત્યક્રમ રૂપે ચરણવિધિ આપેલ છે. જેમાં પહેલા ભાગમાં અને અંતે શક્તિઓ માંગીએ છીએ ને વચલા ભાગમાં પોતાના આત્મગુણોની ભજના (સિદ્ધસ્તુતિ) થાય છે. ચરણવિધિની શરૂઆત કેવી રીતે થઈ એના ઇતિહાસમાં એવું છે કે દાદાના નજીકના સત્સંગી મહાત્મા હતા, તેઓ નિશ્ચય-વ્યવહાર ચરણવિધિ દાદાના ચરણે મોટેથી બોલીને વિધિ કરતા. બાદમાં એ કાગળ ઉપર લખાયેલી. શરૂઆતમાં કાર્બન પેપર મૂકીને હાથે લખીને ચાર કોપી કાઢી. પછી સાર્ફલોસ્ટાઈલમાં છાપીને ચરણવિધિ અપાતી હતી. તે જ્ઞાન પામેલા મહાત્માઓને આપતા. પણ તે ફાટી જતી, તેથી ૧૯૭૪થી ચરણવિધિની ચોપડી છપાવીને મહાત્માઓને આપતા.

પરમ પૂજ્ય દાદાશ્રી મહાત્માઓને દરરોજ દિવસમાં એક વખત ચરણવિધિ અવશ્ય વાંચવાની કહી છે, કે જે મહાત્માઓને સંસારમાં પેસવા નહીં દે અને સાથે પોતાના સ્વરૂપની જાગૃતિ વધારશે. જ્ઞાનીકૃપાથી શુદ્ધાત્માનું જે બીજા રોપાયું તેના રક્ષણ માટે પાંચ આજ્ઞા એ વાડ છે, સત્સંગ એ પાણી છાંટ્યા બરાબર છે અને તેના પોષણ માટે ચરણવિધિ એ ખાતર સમાન છે. જેમ રોજ ખાવાથી દેહને પોષણ મળે એવી રીતે આત્માની જાગૃતિ માટે પાંચ આજ્ઞા, સત્સંગ, ચરણવિધિ, દાદાની વાણીનું વાંચન એ પોષણ આપનારા છે.

પ્રસ્તુત અંકમાં ચરણવિધિ માટે પાયાની વિગતો આપી છે, જેમ કે ચરણવિધિ એટલે શું ? એ કરવાનું શું પ્રયોજન ? ક્યાં કરવી જોઈએ ? કેવી રીતે કરવી જોઈએ ? મિકેનિકલ કે ઉપયોગપૂર્વક ? ઉપયોગપૂર્વક ચરણવિધિ બોલનાર, વાંચનાર, સાંભળનાર કોણ ? વિધિ કરતા થતું અંતઃકરણનું શુદ્ધિકરણ અને સ્થિરતા, તેનાથી થતા કષાયોનો અભાવ એ વગેરે વિગતો એકત્રિત થયેલ છે.

પરમ પૂજ્ય દાદાશ્રી (આગળની સ્ટેજમાં) ઉપયોગપૂર્વક ચરણવિધિ કેવી રીતે કરવી તેની વિશેષ છલાવટ આપે છે, જેમાં આંખો બંધ કરીને અક્ષરે અક્ષર હ્રસ્વ, દીર્ઘ સહિત વંચાય. હે નિ-રા-ગી નિ-ર્વિ-કા-રી એવા પ્રત્યેક અક્ષર સ્પષ્ટ વંચાય. તે વખતે વાંચનારો આત્મામાં જ હોય છે. જાણે ચોપડીમાં લખેલું ના વાંચતા હોય, તેમ આંખો બંધ કરીને વંચાય ! એક પણ સંસારના વિચાર ઉત્પન્ન ના થાય અને ચરણવિધિના અક્ષરો વંચાય તેને ઉપયોગપૂર્વકનું કહેવાય.

મહાત્માઓએ પુરુષાર્થ અર્થે ચરણવિધિને નિત્યક્રમમાં અવશ્ય ગોઠવવી જોઈએ. સાથે તેનો સમજીને ઊંડાણપૂર્વક અભ્યાસ કરવો, જેથી પોતાના સ્વરૂપની જાગૃતિના અંશો વધે. તેમ તેમ આગળ આત્માર્થે અનુભવ વધતા વધતા છેવટે સ્પષ્ટ વેદન અનુભવાય. પ્રસ્તુત અંક મહાત્માઓને નિરાલંબ દશા સુધી પહોંચવા સહાયરૂપ બની રહે એ જ હૃદયપૂર્વકની અભ્યર્થના.

જય સચ્ચિદાનંદ.

આત્મસ્વરૂપની ભજના માટે ચરણવિધિ

જ્ઞાન મળતાં જાગી ઊઠ્યો આત્મા

પ્રશ્નકર્તા : આપની પાસેથી જ્ઞાન મેળવીને ખૂબ આનંદ અનુભવાય છે. હવે મોક્ષની અભિલાષા જ છે.

દાદાશ્રી : બહુ આનંદ થાય છે ?

પ્રશ્નકર્તા : હા, બહુ આનંદ થાય છે.

દાદાશ્રી : એ આત્માનો આનંદ છે. આત્મા જાગી ઊઠ્યો ! રાતે ને રાતે આત્મા જાગી ઊઠ્યો. કર્મ બધા ભસ્મીભૂત થઈ ગયા. ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ એ એની મેળે યાદ આવે છે ને કે યાદ કરવું પડે છે ?

પ્રશ્નકર્તા : યાદ રહ્યા કરે છે.

દાદાશ્રી : આખો દિવસ રહે છે ને ? થઈ ગયું કલ્યાણ !

પ્રશ્નકર્તા : એકવાર જો આત્માનો અનુભવ સ્થિર થઈ જાય, પછી કંઈ બાકી ના રહે ?

દાદાશ્રી : હા, સ્થિર જ થઈ જાય. પછી આખો દા’ડોય સ્થિર જ રહે. એક કલાક જ નહીં, આખો દિવસ, નિરંતર સ્થિર રહે.

તમે જ્ઞાન લીધું એટલે બહુ આનંદ થયો ને ? હવે પ્રતીતિ બેસી ગઈ છે ને ? હવે રોજ એનું (શુદ્ધાત્માનું) ધ્યાન કરજો અને પેલી નાની ચરણવિધિની ચોપડી આપી છે ને, એ વાંચજો. પેલી ચરણવિધિની ચોપડી વાંચો છો ?

પ્રશ્નકર્તા : હા, વાંચું છું.

દાદાશ્રી : વાંચજો, એટલું જ કરવાની જરૂર છે. બીજું આ શુદ્ધાત્મા જોવાના બધા લોકોમાં ! બહુ સારું રહે. આ તો બેસ્ટ વે (ઉત્તમ રસ્તો) છે.

(અને પાંચ) આજ્ઞા પાળો ને, તો બહુ સુંદર રહેશે. આજ્ઞા એની વાડ છે, નહીં તો કોહવાઈ જાય બધું આ તો !

અક્રમમાં એક સાધન, ચરણવિધિનું

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, હવે અમે આરતી-વિધિ બધું કરીએ છીએ ત્યારે બીજા લોકો બધા એમ કહે છે કે તમે અક્રમ કહો છો, પણ વિધિ કરો છો, આરતી કરો છો, આ બધું નમસ્કાર બોલો છો, તે આ તો ક્રમ નથી ? ક્રમિકનું જ થયું ને ?

દાદાશ્રી : એ અક્રમના સાધન છે. ઘેર આરતી કરવી એટલું તો સાધન રાખવું જોઈએ ને ? નથી શાસ્ત્ર વાંચવાના સોંપ્યા (કઠ્યા), નથી ઉપવાસ કરવાનું કઠ્યું, નથી તપ કરવાના કઠ્યા, તો કંઈ સાધન તો હોવું જોઈએ ને ? ક્રમ વસ્તુ તો બધું ખપાવતાં ખપાવતાં આગળ જવાનું.

પ્રશ્નકર્તા : હા, એ તો ચર્ચા થાય આ, ત્યારે એ અમે કહીએ પણ લોકો માને નહીં એવું. એ કહે, તમે અમારા જેવું જ કરો છો ને ત્યારે ?

દાદાશ્રી : એ પણ એવું સમજાય નહીં ને ! આ વિધિઓ-બિધિઓ કરો કે તમે અત્યારે ખાવો-પીવો, હું કહું એ ને જે જે (તમે) કરો, તે કંઈ ક્રમ ગણાતો નથી.

ક્રમ એટલે તો આગળનો સ્ટેડી; જે અત્યારે છે, જ્યાં અટક્યા છીએ, ત્યાંથી આગળ સ્ટેપ બાય સ્ટેપ જવું. એટલે પહેલું જાણવામાં આવે એ વાત, પછી એની પર શ્રદ્ધા બેસે, પછી વર્તનમાં આવે. શ્રદ્ધા બેસે, એવું પગથિયે પગથિયે થતું થતું થતું થતું આ ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ સ્થિતિએ આવો, એ ક્રમિક.

એ તો એમને ક્રમિકમાં એમ લાગુ થાય

અને આ તો કરોડો અવતારેય ના પામે એવી વસ્તુ આ અક્રમ તો.

જેને મોક્ષે જવું હોય, તેને ક્રિયાઓની જરૂર નથી. જેને દેવગતિમાં જવું હોય, ભૌતિક સુખો જોઈતાં હોય, તેને ક્રિયાઓની જરૂર છે. મોક્ષે જવું હોય તેને તો 'જ્ઞાન' અને 'જ્ઞાનીની આજ્ઞા' - આ બેની જ જરૂર છે.

ચરણવિધિ કરવી એ અમારી આજ્ઞાદીન

તમે (ક્રિયાઓ) કશું કરતા નથી ને હવે ? કશું નહીં ? ત્યારે સારું ! દાદાની આજ્ઞા એટલું જ ?

પ્રશ્નકર્તા : હા.

દાદાશ્રી : આ તો એક અવતારી વિજ્ઞાન છે ! જો આ આજ્ઞા મારી સંપૂર્ણ પાળે, એનું સંપૂર્ણ ખલાસ થાય એક અવતારમાં. નહીં તો વખતે બે અવતાર થાય કે ત્રણ અવતાર, ચોથો અવતાર નહીં. તમારે તો એવું જ કરવું છે ને ? નિકાલ લાવી નાખવો છે કે હવે ધંધો કરવાનો આનો આ જ, ભવોભવ ? નહીં ? તમને નિવેડો આવે એવું લાગે છે ? આ વિજ્ઞાન છે, આ ધર્મ નથી. ધર્મમાં કરવું પડે. અહીં આ તમારે કશુંય બીજું કરવાનું જ નહીં, અમારી આજ્ઞા પાળવાની.

પ્રશ્નકર્તા : આ જ્ઞાન એવું છે કે બીજું કંઈ કરવાનું નથી, તો આ વિધિ કરવાની એ શું તો પછી ?

દાદાશ્રી : વિધિ કરવાની ને એ બધું ? એ તો બધું આજ્ઞાપૂર્વકનું. એ એકલું જ કરવાનું છે, બીજું કશું કરવાનું નથી. આજ્ઞાપૂર્વક એટલે એક અવતારી ભાવ કહેવાય. આજ્ઞાપૂર્વક એટલે અહંકારના આધીન નથી કરવાનું. પહેલા પોતાનો અહંકાર કહે એ કરતાં'તા, હવે આજ્ઞાને આધીન કરવાનું છે. એટલે પછી જવાબદારી અમારી.

વિધિ ના થાય તો માફી માંગી લેવી

પ્રશ્નકર્તા : આમ દાદા નિરંતર યાદ રહે છે અને આજ્ઞામાં રહેવાની ભાવના રહે, એ બધું રહે પણ આ ચરણવિધિ, નમસ્કાર વિધિ એ બધું દરરોજ નથી થતું. કો'કવાર થાય ને કો'કવાર નાથે થાય તો શું કરવું ?

દાદાશ્રી : એવું છે ને, થાય-ના થાય એનો સવાલ જ નથી. આ કરવું જોઈએ એનો અર્થ એ કે મન (બીજે) નવરું પડ્યું એટલે આમાં ઘાલવું. અને ધંધામાં હોય તો એનો વાંધો નહીં. આ તો ધંધામાં ના હોય અને પછી નવરું પડ્યું હોય તો મનને નવરું ના રહેવા દેવું. અને ખાસ કરવા જેવું શું છે ? પેલી જે આત્માની ચરણવિધિ છે ને, એ એકલી કરવા જેવી છે. ના બને તો દાદાની માફી માગી લેવાની, તો આપણો ગુનો નહીં કોઈ જાતનો.

ટાઈમ વિધિ કરવાની ભૂલી ગયા હોઈએ ને પછી યાદ આવે તો પ્રતિક્રમણ કરીને પછીથી કરીએ.

અમલમાં લાવવાનું નથી, શક્તિ માંગવાની

પ્રશ્નકર્તા : લખ્યું છે કે 'મને શક્તિ આપો, શક્તિ આપો', તો એવું વાંચીએ તો આપણને શક્તિ મળી જાય ?

દાદાશ્રી : ચોક્કસ ! આ 'જ્ઞાની પુરુષ'ના શબ્દો છે ! વડાપ્રધાનની ચિઠ્ઠી હોય અને અહીં આગળના એક વેપારીની ચિઠ્ઠી હોય, એમાં ફેર નહીં ? કેમ બોલ્યા નહીં તમે ? હા, એટલે આ 'જ્ઞાની પુરુષ'નું છે. આમાં બુદ્ધિ વાપરે તો માણસ ગાંડો થઈ જાય. આ તો બુદ્ધિ બહારની વસ્તુઓ છે.

પ્રશ્નકર્તા : પણ અમલમાં લાવવા માટે એમાં લખેલું છે, એવું કરવું પડશે ને ?

દાદાશ્રી : ના, આ વાંચવાનું જ. અમલ એની મેળે જ આવી જશે. એટલે આ ચોપડી રોજ તમારે જોડે ને જોડે મૂકવી (રાખવી) અને વાંચવી. તમને બધું આમાંનું જ્ઞાન આવડી જશે. રોજ આ વાંચતાં વાંચતાં એની પ્રેક્ટિસ થઈ જશે. તમે તે રૂપ થઈ જશો. આજે એવી ના ખબર પડે કે આમાં મને શું ફાયદો થયો ! પણ ધીમે ધીમે તમને ‘એક્ઝેક્ટ’ થઈ જશે.

આ શક્તિ માગવાથી પછી એનું ફળ આવીને ઊભું રહેશે વર્તનમાં. એટલે તમારે ‘દાદા ભગવાન’ પાસે શક્તિઓ માગવાની. અને પાર વગરની અનંતી શક્તિ છે ‘દાદા ભગવાન’ પાસે, જે માગો એ મળે એવી ! એટલે આ માગવાથી શું થશે ?

પ્રશ્નકર્તા : શક્તિ મળશે !

દાદાશ્રી : હા. આ પાળવાની શક્તિ આવશે ને, ત્યારે પછી પળાશે. એ એમ ને એમ નહીં પળાય. એટલે તમારે આ શક્તિ માગ માગ કરવાની. બીજું કશું કરવાનું નથી. લખ્યું છે એવું એકદમ થાય નહીં અને એ થશે પણ નહીં. તમારાથી જેટલું થાય એટલું જાણવું કે આટલું થાય છે ને આટલું નથી થતું, તેની ક્ષમા માગવી. અને જોડે જોડે આ શક્તિ માગવાની એટલે શક્તિ મળશે.

જાગૃત સ્થિતિમાં કરવી ચરણવિધિ

પ્રશ્નકર્તા : તો એ ચરણવિધિ ક્યારે કરવી જોઈએ ?

દાદાશ્રી : એ તો દહાડે ગમે ત્યારે જાગૃત સ્થિતિમાં. તે ઘડીએ તમારે એમ કહેવું, ‘ચંદુભાઈ, કરો ચરણવિધિ.’ અને એ આત્મપક્ષના હેતુ માટેની છે. આ બીજી બધી વિધિઓ તો, નમસ્કાર વિધિ, નવ કલમો, એ કોઈ પક્ષમાં નહીં. એ તો આ બધા

છૂટ્યા આનાથી, આઉટ ઓફ સંસાર એવો હું છું, કહે છે. ત્યારે આત્મા છો ? ત્યારે કહે, આત્મા તો હતો જ, એમાં મારે શું પૂછવાનું ? પણ હું આ સંસારથી છૂટું છું !

પ્રશ્નકર્તા : નહીં તો જો વિધિમાં ના રહ્યા હોત તો સંસારના...

દાદાશ્રી : તો બીજામાં જ પેસી જાય. સંસારમાં તો છો જ, સંસારની બહાર નીકળી શકે નહીં. એટલે આ મોટામાં મોટો ઉપાય મેં લીધેલો અને કેટલાંય વખતથી અમારે ચાલ્યું આવે છે, જ્ઞાન થતાં પહેલાંથી આ છે.

અમારે અંદર તરત જ વિધિ ચાલુ હોય. હા, જ્યારે અમે ‘આમ’ મહીંવાળાને નમસ્કાર કરીએ ત્યારે વિધિ ચાલુ હોય. ‘મહીં’ શું હોય ? કંઈ હશે ત્યારે ને !

પ્રશ્નકર્તા : મહીં તો ચૌદ લોકના નાથ છે ને !

દાદાશ્રી : હા, પણ તે અમારી વિધિ મહીં ચાલુ હોય. તારી જોડે વાતો કરતા જઈએ, તે ઘડીએ ચાલુ હોય બધું. એટલે વાતો કરવામાં ટાઈમ ના કાઢીએ પછી બહુ. અમે કશીક વિધિમાં હોઈએ, વાતો મોસ્ટ નેસેસિટી (બહુ જરૂરી) હોય ત્યારે વાત કરીએ. તે ઘડીએ વિધિ બંધ રાખીએ ને કામ લઈએ.

પ્રશ્નકર્તા : બેમાં મુખ્ય ક્યું કહેવાય ?

દાદાશ્રી : મુખ્ય એકુંય નહીં. જે વખતે જે બને એ ખરું.

સમય કે ભાવ નહીં, જરૂર ફક્ત બોલવાની

પ્રશ્નકર્તા : સમય નિર્ધારિત કરાય આ બોલવા માટે ?

દાદાશ્રી : ગમે તે ટાઈમે બોલો, નિર્ધારિત સમયે નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : ધારો કે આપણે સવારે સાતથી આઠ એક કલાક બોલવું છે એવું નક્કી કર્યું હોય, હવે એ પ્રમાણે આપણે રોજ નિશ્ચયથી કરીએ એ વધારે સારું કે પછી ગમે ત્યારે આપણને મન થાય ત્યારે કરીએ અને ભાવ ના થાય ત્યારે નહીં કરવાનું ?

દાદાશ્રી : ના, એ નિર્ધારિત કરેલું હોય તો વધારે સારું. નિર્ધારિત ના રહે તો પછી ગમે ત્યારે પણ બોલવું. નિર્ધારિત સમય મળવો, એવું અમુક, કો'ક જ માણસને મળે, બધાને ના મળે.

પ્રશ્નકર્તા : સાતથી આઠ, વખતે એક કલાક ધારો કે નક્કી કરેલો હોય એ ટાઈમે બેસે બોલવા, એ વખતે ભાવ હોય કે નાચે હોય, તોય બોલીએ.

દાદાશ્રી : ભાવની મારે જરૂર જ નથી ને ! મેં ક્યાં એવું કહ્યું છે ? કોઈ કન્ડિશનલ (શરતાધીન) નથી આ. આ તો કલ્પના છે. ભાવ હોય કે ના હોય, મારે કંઈ જરૂર નથી. આપણે કાનને સંભળાય એવું બોલજો. આમાં ભાવ હોતો જ નથી. આપણે ત્યાં ભાવ જેવી વસ્તુ જ રહેતી નથી. ભાવ કેન્સલ થયેલો છે એનું નામ અકમ. અને ભાવ શબ્દ બોલે છે, એ તો ઈચ્છાને ભાવ કહે છે. એટલે ભાવ તો આપણે ત્યાં કેન્સલ થયેલો છે.

ચરણવિધિ કોણ બોલે છે ?

પ્રશ્નકર્તા : ચરણવિધિ જે બોલવાની હોય છે, તે જ્ઞાન લીધા પછી એ કોણ બોલે ?

દાદાશ્રી : વાણી.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે પ્રતિષ્ઠિત આત્મા બોલે છે, એમ કહેવાય ?

દાદાશ્રી : તો બીજું કોણ બોલે ? જેને છૂટવું હોય એ બોલે, બંધાયેલો હોય તે.

પ્રશ્નકર્તા : હા, પણ એ કોણ છે, દાદા ? એ કોણ બંધાયું છે ?

દાદાશ્રી : આ અહંકાર, શુદ્ધાત્મા તો બંધાયેલો છે જ નહીં ને ! જે બંધાયેલો હોય તે છૂટવા માટે ભૂમો પાડે.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, એમાં બે વસ્તુ આવે છે, આપના સર્વોત્કૃષ્ટ સદ્ગુણો મારામાં ઉત્કૃષ્ટપણે સ્ફુરાયમાન થાવ. એ વ્યવહારનું આવે છે થોડુંક અને 'હું શુદ્ધાત્મા છું' એવા વાક્યોય આવે છે.

દાદાશ્રી : એનો એ જ હું, પણ ક્યાં અમલ કર્યો તે ? વ્યવહાર એટલે અમલ કરેલી વસ્તુ. 'હું શુદ્ધાત્મા' તે સાચું અને પેલો વ્યવહાર બધો વિકલ્પ કહેવાય. 'હું' જ્યાં વાપર્યો તે વિકલ્પ. એટલે જે બંધાયેલો છે, તે છૂટવા માટે આ ફાંફા મારે છે બધા.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે અહંકાર બંધાયેલો છે ?

દાદાશ્રી : ત્યારે બીજું કોણ ? અહંકાર એ ચંદુભાઈ, અહંકાર એ પ્રતિષ્ઠિત આત્મા, જે ગણો તે.

એ બંધાયેલો છે. દુઃખેય એને જ છે ને ! જેને દુઃખ છે એ મોક્ષમાં જવા માટે ફાંફા મારી રહ્યો છે. દુઃખથી મુક્ત થવું એ મોક્ષ. એ જ બધું, બીજું કોઈ નહીં. આ બધું રીલેટિવ એને છે.

દુઃખ જેને પડતું હોય તે સુખ ખોળે. બંધાયેલો હોય તે છૂટો થવા ફરે છે. આ બધું બંધાયેલા માટે છે. આમાં શુદ્ધાત્મા માટે કશું નથી.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, જો ચંદુભાઈને છૂટવું હોય અને ચંદુભાઈ બોલતો હોય, તો 'હું શુદ્ધાત્મા છું' એ વાક્ય કેવી રીતના આવે ?

દાદાશ્રી : એય બોલાય જ ને !

પ્રશ્નકર્તા : તો ચંદુભાઈ કેવી રીતના બોલી શકે ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ એમ ?

દાદાશ્રી : બોલે જ છે ને ! પણ એ તો ટેપરેકર્ડ છે ને ! એ ચંદુભાઈ હતો તે દહાડાની વાત છે ને ! અને આપણે અત્યારે તો ‘હું’ ‘આ’ થયા છે. રિયલી સ્પિકિંગ ‘હું શુદ્ધાત્મા છું,’ રિલેટિવ સ્પિકિંગ ‘ચંદુભાઈ,’ એમાં વાંધો શું છે ?

આ દાદાની વિધિ કરે છે તે આત્મા નથી વિધિ કરતો. આપણે ચંદુભાઈને કહેવાનું કે ભાઈ, દાદાની વિધિ કરી લો. હજુ તો આપણે ચોખ્ખું કરવાનું છે. એટલે આપણે આત્મા તરીકે જાણ્યા કરવાનું કે આજે દાદાની વિધિ કરી, કેમ કરી, કેવી નહીં, એ બધું આપણે જાણ્યા કરવાનું.

નિરંતર જાણવું એ ‘આપણું’ કામ અને નિરંતર કરવું એ ‘ચંદુભાઈ’નું કામ. ‘ચંદુભાઈ’ નોકર અને ‘આપણે’ શેઠ. હા !

પ્રશ્નકર્તા : સારું થયું, હું શેઠ થઈ ગયો ! જામ્યું આ તો !

દાદાશ્રી : હા, અને પાછું ‘ચંદુભાઈ’ નોકર એટલે તમારે રોફ રાખવાનો. અને કહેવાનું કે ટેબલ પર બેસીને ‘ચંદુભાઈ’ જમો. હવે અમે છીએ તમારી સાથે. તમે રોફથી જમો. આપણને હવે દાદા મળ્યા છે.

‘હું શુદ્ધાત્મા’ બોલવાથી સ્થિરતાનો અનુભવ

પ્રશ્નકર્તા : આપણે ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ જે બોલે છે, તે પુરુષ બોલે છે કે પ્રકૃતિ બોલે છે ?

દાદાશ્રી : એ તો ‘હું’ બોલે છે, ‘હું’. જે સ્વરૂપ આપણે ‘હું’ થયા તે બોલે છે. પહેલાં ‘હું’ છે તે ‘ચંદુભાઈ છું’ બોલતા હતા. હવે ‘હું’

શુદ્ધાત્મા થયા, તે બોલે છે. પહેલાં ‘હું’ છે તે ‘હું’ આરોપિત ભાવમાં હતું, તે સ્વભાવમાં આવી ગયું. એ પોતે પુરુષ જ બોલે છે.

પ્રશ્નકર્તા : આ વિધિ કરીએ છીએ ત્યારે ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ એવું બોલીએ છીએ ત્યારે શું થાય છે ?

દાદાશ્રી : બહારનો ભાગ સ્થિર થઈ જાય ને, ત્યારે એ સ્થિરતાનો એને અનુભવ થાય.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે ત્યાં વધારે સ્થિર થાય ને બહાર વધારે અસ્થિર રહે એમ ?

દાદાશ્રી : અહીં મૂકે એટલે સ્થિર થઈ જાય. સ્થિર થાય એટલે ત્યાં આગળ આપણી વાત પહોંચે. આપણે ‘શુદ્ધાત્મા’ બોલીએ તે ત્યાં આગળ સ્વભાવને પહોંચે અને દહાડે દહાડે આવરણ તૂટતાં જાય.

પ્રશ્નકર્તા : આ ‘હું’ જે છે એ પ્રકૃતિ છે કે આત્મા છે ?

દાદાશ્રી : ‘હું’ ? ‘હું’ શબ્દ વસ્તુ જુદી છે, પણ ‘હું’ દુરુપયોગ થયો છે. ‘હું’ શુદ્ધાત્મામાં, આત્મામાં વપરાય તો વાંધો નથી અને બીજી જગ્યાએ, આરોપિત ભાવે વપરાય તો અહંકાર કહેવાય. એટલે જગત અહંકારી છે. અને ‘હું’ ગુરુ થયો પાછો ! એટલે ગુરુ એટલે ભારે, ને ભારે એટલે ડૂબે !

એટલે આ ‘હું છું’ તે અવળી જગ્યાએ વપરાતું હતું. અસ્તિત્વ તો છે જ. પોતે ‘હું છું’ એમ છે જ પણ ‘હું શું છું’ એ ભાન નહીં હોવાથી ‘હું ચંદુભાઈ છું’, ‘હું ડોક્ટર છું’, ‘હું ક્લેક્ટર છું’, ‘આમનો સાળો થાઉં, આમનો બનેવી થાઉં’ આવું બોલ બોલ કરતો હતો. તે બધું ખોટું નીકળ્યું. હવે ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ એ સાચું નીકળ્યું.

અવળું જવાની ક્રિયા હતી, તે સવળું આવવાની ક્રિયા કહેવાય છે આ. પોતે શુદ્ધાત્મા ‘એક્ઝેક્ટ’ થાય નહીં ત્યાં સુધી જેટલું અવળું ચાલ્યા હતા, તે પાછું સવળું આવવું પડે. ‘હું ચંદુભાઈ છું, હું ચંદુભાઈ છું’ બોલેલા, તે એટલું જ પાછું આપણે ‘હું શુદ્ધાત્મા છું, હું શુદ્ધાત્મા છું’ બોલીએ ત્યારે ગાડું આગળ ચાલે.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે આ અહંકાર જ બોલે છે ને ? જે અવળો ચાલ્યો હતો તે જ હવે...

દાદાશ્રી : ‘હું’, ‘હું’ બોલે છે, અહંકાર નથી બોલતો. અહંકાર તો જુદો રહે. અહંકાર ના બોલે. ‘હું’, ‘હું’ પોતાનું સ્વરૂપ જ. હવે સ્વરૂપ જાતે બોલે નહીં, પણ આ ક્રિયા એના તરફની ફરેલી છે. શુદ્ધાત્મા આપણે બોલીએ છીએ, તે શુદ્ધાત્માય પોતે શબ્દ નથી. હવે તમારી શ્રદ્ધા ફરી, બિલીફ ફરી, તેમ તેમ આવરણ તૂટતું જાય. આવરણ તોડનારી વસ્તુ છે આ. પણ ‘હું’નું અસ્તિત્વ, ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ એ જ ભાન છે. ભાનમાં ફેરફાર થયો. અહંકાર હોય તો કામમાં જ ના લાગે. એ વસ્તુ જ જુદી છે. અહંકારને લેવાદેવા નથી. અહંકાર ઓગળ્યા પછી તો પોતાનું સ્વરૂપ, ‘એ’ (ભાન) થાય. આ વચગાળાનું બધું કહેવાય છે.

એટલે બહુ ઊંડા ના ઊતરવું આ. શેને માટે ઊંડા ઊતરો છો ? આપણને અનુભવ જે થાય છે તેમાં જ રહેવું. બહુ ઊંડા ઊતરશો તો કંઈનું કંઈ ખસી જશે એમાં. જરૂર શું છે આની ? ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ એ કોણ બોલે છે ને કોણ નથી બોલતું ? આત્મા તો શબ્દ બોલતો જ નથી.

મન જ્ઞેય, પોતે જ્ઞાતા

પ્રશ્નકર્તા : અંદરથી આમ જાગ્રત થાય કે ચાલો, ચરણવિધિ શરૂ કરીએ. પાછું અંદરથી એવું પણ બતાડે કે અડધા કલાક પછી.

દાદાશ્રી : એ બતાવનાર આપણા પક્ષનો ન્હોય, વિરોધ પક્ષના બધા. આપણા પક્ષનું કોણ એ ઓળખવું જોઈએ ને ? આપણે કરવું હોય ત્યાં આડું કરવા જાય એટલે જાણવું કે વિરોધ પક્ષનો આવ્યો. અંદર પેસવા જ નહીં દેવાનો, ‘ગેટ આઉટ’ કહીએ.

પ્રશ્નકર્તા : એ કોણ બતાવતું હશે ? મન બતાવતું હશે ?

દાદાશ્રી : એ વિરોધ પક્ષના બધા. મનનું તો કશું આપણે માનવાનું જ નથી. મનના કહ્યા પ્રમાણે શરીર ચાલે તો અંદરથી લૂંટાઈ જાય પછી. એ આપણે નહીં લેવાનું. જગત આખું મનના કહ્યા પ્રમાણે ચાલે છે અને આ મોક્ષમાર્ગ એટલે દાદાની આજ્ઞા પ્રમાણે ચાલવાનું.

‘જ્ઞાની’ની આજ્ઞા મનનું શુદ્ધિકરણ કરે છે. ‘સ્વરૂપ’નું જ્ઞાન મનને ગમે તે સંજોગોમાં સમાધાન આપશે.

પ્રશ્નકર્તા : પણ મન ચોવીસેય કલાક વિચારોથી ઘેરાયેલું રહે છે.

દાદાશ્રી : છો ને વિચાર કરે ! સ્વભાવ છે બિચારાનો !

પ્રશ્નકર્તા : તો એમાંથી નીકળવા માટે કોઈ વિધિ છે ?

દાદાશ્રી : એમાંથી નીકળવાની જરૂર જ શું ? તે જોયા કરવાનું કે ઘડીમાં મન શું કરે છે ! આ સાસુ માંદા પડ્યા, તે હવે ચોક્કસ મરી જવાના. કાલે સવારે મરી ગયા પછી શું થશે ? અલ્યા, એ મનનું આપણે સાંભળીએ શું કરવા ? આપણે જોયા કરીએ કે આ મન શું ક્યક્ય કર્યા કરે છે ! એ એના સ્વભાવમાં છે.

પ્રશ્નકર્તા : પણ વિચારો એટલા બધા આવે છે કે વિધિના પાંચ વાક્યો વાંચવા હોય તોય સળંગ વંચાતા જ નથી.

દાદાશ્રી : વિચારો આવે, તે મનને વિચારો આવે છે, તે કંઈ આત્માને વિચારો આવે નહીં કોઈ દહાડોય ! એવું કોઈ માને જ નહીં કે આત્માને વિચાર આવ્યો ! એ વિચારવાનો બધો મનનો સ્વભાવ છે, એમાં કોને તું વગોવે છે ?

એટલે મનને કંટાળો ના આવે એવી રીતે વારાફરતી ફેરફાર કરવો પડે. વિધિ બોલવી, મંત્રો બોલવા. મનને આપણે ખોરાક ન આપીએ તો એ આપણને ખાઈ જાય. એટલે એને મહીં ખોરાક નાખવો જ પડે આપણે. પેલામાં તો ખોરાક મળ્યા જ કરે એમ ને એમ. પેલો કશું બોલે, તે પહેલાં આપણે સામું આપી દઈએ, એટલે પછી મનને ખોરાક મળ્યા જ કરે.

ભટકતા ચિત્તને જોવાથી થાય ચોખ્ખું

પ્રશ્નકર્તા : હું કશું દાદાનું કરવા બેસું, ચરણવિધિ કે કંઈ બોલવા બેસું, તો મારું ચિત્ત બધે જતું રહે, ભટકે બહુ. તે મને કશું કરવા ના દે.

દાદાશ્રી : એ તો પછી ચોખ્ખું થતું જાય.

પ્રશ્નકર્તા : ચિત્ત ભટકે તો ચોખ્ખું થાય ?

દાદાશ્રી : તોયે ચોખ્ખું થાય. આપણે શુદ્ધાત્મામાં બેઠા છીએ ને, તે ઘડીએ શુદ્ધ ચિત્ત થાય ! તને દેખાય છે ખરું ને ? તો એ ચિત્ત શુદ્ધ થાય. એટલે આ વિધિ કરતો કરતો જો જોયા કરે ને, એનું ચિત્ત શુદ્ધ થાય.

પ્રશ્નકર્તા : પણ દાદા, આ તો ચિત્ત પાછું ખેંચી લાવતા બહુ વાર લાગે ?

દાદાશ્રી : એ ખેંચી લાવવાનું નહીં, ત્યાં ને ત્યાં ભટકવા દેવાનું. તારે જ્યાં જ્યાં ભટકવું હોય ત્યાં ભટક, કહીએ. એ તો જઈ આવે, બસ ! તું તારે ગમે એટલા માઈલ જઈશ, તોય હું તો અહીં જ છું, કહીએ.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, એ તો ખ્યાલ જ ના રહે આપણને ?

દાદાશ્રી : વાંધો નહીં. તે ઘડીએ ગમે તેવું ભટકે, ગમે તેવું કરે તોય વાંધો નહીં. આપણે કહીએ, ‘જા ગમે ત્યાં !’ એના ખ્યાલનું આપણને કામ શું છે ? જ્ઞાની પુરુષ કહે છે પછી. આ તો ચિત્ત શુદ્ધ થાય !

પ્રશ્નકર્તા : દાદાની ચરણવિધિ કરીએ, તે ઘડીએ પણ ચિત્ત ભટકે તો શું કરવું ?

દાદાશ્રી : વાંધો નહીં. ઈચ્છા એવી હોવી જોઈએ કે ન ભટકવું જોઈએ, તોય ભટકે તો વાંધો નહીં. સંસારી કાર્ય કરતાં ચિત્ત ભટકે ત્યારે નુકસાન થાય.

પ્રશ્નકર્તા : સવારે ઊઠીએ તો પહેલાં પ્રાતઃવિધિ બોલું, પછી હું નમસ્કાર વિધિ બોલું, પછી હું નવ કલમ બોલું તો મારું ચિત્ત છે તે વચ્ચેથી તૂટી જાય છે.

દાદાશ્રી : એ તો તૂટી જાય, તોય એને આપણે જોયા કરવાનું. ક્યાં જાય છે તે જોયા કરવું. મોટેલમાં ગયું, પછી જઈને પાછું આવે. પછી આપણે જાણીએ કે મોટેલમાં જઈને પાછું આવ્યું. કઈ રૂમમાં ગયું તેય આપણે જાણીએ. જાય તોય વાંધો નહીં. ચિત્ત જાય છે તો એની પાછળ આપણે જોયા કરવું, ક્યાં જાય છે એ. એ આપણે ફરજ બજાવી કહેવાય. એનો વાંધો નથી આપણે ત્યાં.

પોતે જાણનાર પદમાં રહે

પ્રશ્નકર્તા : અહીં સત્સંગમાં બેઠા હોઈએ છતાં આપણું ચિત્ત બહાર જઈ આવે તો એ અજાગૃતિ છે કે પ્રકૃતિની ખોડ છે ?

દાદાશ્રી : એ પ્રકૃતિનું કામ છે, એ અજાગૃતિ નથી. જઈને પાછું આવતું રહે એય તમે જાણી જાવ ને ?

પ્રશ્નકર્તા : હા.

દાદાશ્રી : તો તમે જાણનાર છો. એ તો બહાર જઈને પાછું આવે. જેમ કોઈ બકરું બહાર નીકળી જાય, પછી બહાર જઈને પાછું આવે, એમાં જાણનારને શું ખોટ ? બકરાવાળાને તો એમ માનો કે ગયું ને નીકળી ગયું, તે પાછું ના આવે તો શું થાય ? પણ આ તો બધાં પાછાં આવવાના જ. જેટલા અહીંથી નીકળીને બહાર ગયા ને, તે ભૂખ લાગે એટલે એની મેળે પાછાં આવે. ક્યાં જવાના છે ? એટલે આપણે જોયા કરવું. ‘ઓહોહો ! તમે બહાર ફરો છો ?’ કહીએ. ‘ક્યાં, ભૂલેશ્વરમાં ફરો છો ? શું કરવા ? કેમ, કંઈ જોઈએ છે ?’ એવું આપણે કહીએ. કોઈ ભૂલેશ્વરમાં ફરતું હોય, તો કોઈ ઝવેરી બજારમાં હઉં ફરે ! એ ચિત્ત ક્યાં જાય છે ?

પ્રશ્નકર્તા : આ તો કોઈવાર જાય.

દાદાશ્રી : તે જાય તો શો વાંધો છે ? એ દોષ પ્રકૃતિનો છે. જાગૃતિ તો છે, ત્યારે તો ખબર પડે તમને. એમાં કંઈ નુકસાનકારક નથી. એ જાય તેની જોડે આપણે જઈએ ત્યારે મુશ્કેલી થાય. એ ઝવેરી બજારમાં જાય ને આપણેય જોડે જઈએ ત્યારે મુશ્કેલી થાય. આપણે આપણા સ્થાનમાં બેઠા બેઠા જોયા કરીએ કે ‘ઓહોહો ! આ ઝવેરી બજારમાં ગયું છે, આ આમ ગયું છે.’ તમને ખબર પડી જાય છે ને ?

પ્રશ્નકર્તા : તરત જ.

દાદાશ્રી : આપણે જોડે ના જઈએ ત્યાં સુધી કશું ખરીદી ના થાય. છો ને, એ રૂપિયા લઈને ગયું હોય, તો પણ ત્યાં આગળ બજારમાંથી કશું ખરીદી જ ના થાય. એ રૂપિયા લઈને પાછું આવે. વખતે આપણી બેન્કમાંથી પાંચ લાખ રૂપિયા લઈ ગયું હોય તોય પાછું આવે. માટે મનમાં ગભરાવાનું નહીં કે ‘ખરીદી કરી લેશે ? શું થશે ? રૂપિયા જશે ?’ એવું તેવું કશું જાય નહીં. એટલે એ જાય તોય થાકીને પાછું આવે. એમાં આપણને શી ખોટ છે ?

ચિત્ત સ્થિર થવા, આંખો મીંચીને વાંચો

પ્રશ્નકર્તા : ચરણવિધિ કરતાં હોય ત્યારે ચિત્ત બહાર રખડતું હોય તો શું કરવું ?

દાદાશ્રી : ચિત્તને એકાગ્ર કરવું હોય, ચિત્તની શુદ્ધતા કરવી હોય તો વાંચવું જોઈએ. વાંચવાનો અર્થ તમે જે રીતે વાંચો છો એ રીતે નહીં, એની વાંચવાની રીત જુદી હોય. એ અમે તમને બતાવીએ. એ રીત આમ ચોપડી વાંચો એવી રીતે વાંચવાનું, ચોપડી પકડીને વાંચવાનું નહીં. પણ વિધિ છે તે આંખો મીંચીને વાંચવાની. એનાથી ચિત્તની શુદ્ધિ થાય.

આપણે જેવું બોલીએ છીએ ને વિધિમાં, તે રીતે ધીમે ધીમે ચરણવિધિ એ વાંચીને બોલવાની. અમે બતાવીએ એ રીતે વાંચો ને, પછી છે તે ચિત્તની શુદ્ધિ થાય.

પ્રશ્નકર્તા : એ ચિત્ત પૂરેપૂરું એમાં જ રહે.

દાદાશ્રી : હા, નહીં તો મનનો ઉપયોગ કહેવાય એને. મનનું સામાયિક કહેવાય, બોલી જઈએ તે.

એટલે એક-એક અક્ષર જોઈ જોઈને જવા

દેવો. આ એક-એક અક્ષર વાંચીને જવા જોઈએ. પુસ્તકમાં વાંચો તો મનનું સામાયિક, આ વાંચો એ આત્માનું સામાયિક. જે તમને શીખવાડેલું બધાને. એ તો બે વખત કરવું જોઈએ. પેલી ભાવનાઓ(નવ કલમો) ચાર-પાંચ વખત કરવી જોઈએ. તમને વધારે સમય ના હોય તો બે-ત્રણ વખત તો કરજો. ત્રિમંત્રો બોલ બોલ કરવા જોઈએ. આ બધું સાધન આપેલું જ છે.

જાગૃતિ રહેવી જોઈએ. જાગૃતિ કોને કહેવાય એ તું સમજુ છું ? દરેક વખતે, તમે પદ બોલતાં હોય તે શબ્દશબ્દ દેખાય ત્યારે જાણવું કે આ જાગૃતિ. આ અમે સીમંધર સ્વામીને નમસ્કાર બોલાવીએ, તે ઘડીએ અમારી જાગૃતિ તે પ્રમાણે જ કરતી હોય. તે જાગૃતિ વધારવાની છે. આમ કરતાં કરતાં વધતી જાય. થોડી આજે વધે, થોડી કાલે વધે. એમ કરતાં કરતાં સંપૂર્ણ જાગૃતિ વધે. જાગૃતિ જ લાવવાની છે. સંપૂર્ણ જાગૃતિ એ જ કેવળજ્ઞાન છે.

જીવન તો જાગૃતિપૂર્વક હોવું જોઈએ ને ? બાકી ઊંઘતોય પદ તો બોલી જાય, બધુંય બોલી જાય. આખી ચરણવિધિ બોલે, ઊંઘમાં. મોઢે યાદ છે માટે કંઈ જાગૃતિ થઈ ગઈ એમ કહેવાય નહીં. એ ઊંઘમાં છે.

પ્રશ્નકર્તા : તો આત્માની હાજરીમાં જ બોલવાની ? આત્માની હાજરીમાં જ બોલાવી જોઈએ ?

દાદાશ્રી : ના, એવું દેખાવું જોઈએ. જેવું બોલીએ છીએ એવું દેખાવું જોઈએ. મહીસાગર નદી બોલ્યા એટલે નદીનો પુલ દેખાય, નદીનું પાણી દેખાય, વહેણ દેખાય, બધું દેખાય. દાદાની વીંટી બોલ્યા એટલે વીંટીનો રંગ દેખાય, ડિઝાઈન દેખાય, બધું દેખાય. ના દેખાય ?

પ્રશ્નકર્તા : મને કંઈ દેખાતું નથી એનું કારણ શું છે ?

દાદાશ્રી : કશું કારણ જોવાનું નથી. નથી દેખાતું એમ નહીં, દેખાશે. મને કેમ નહીં દેખાય ? એમ પૂછીએ ને એટલે તરત દેખાય.

ઉપયોગપૂર્વક વાંચતા જ્ઞેય-જ્ઞાતા સંબંધ

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, આપે કહ્યું ને કે ચરણવિધિ વાંચો તો સામે અક્ષરેઅક્ષર વંચાય, એ રીતે ઉપયોગપૂર્વક ચરણવિધિ કરો. તો એ વિશે બધાને જાણવું છે કે એ કઈ રીતે શું છે બધું ?

દાદાશ્રી : એવું છે ને કે એક તો ઊંઘમાં બોલે છે. એક માણસ ઊંઘમાં બોલે છે. આ છોકરાં છે તે ‘ઓ ઈશ્વર ભજીએ તને’ એ બધું બોલે છે, તેમાં ‘ઓ’ શું, ‘ઈશ્વર’ શું, ‘ભજીએ’ શું, એ કંઈ ખબર નહીં. એ બોલે ખરો પણ એને ખબર ના હોય કે આ શું છે તે ? ઈશ્વર શું કે ભજીએ શું ? ‘મોઢું છે તુજ નામ’, તે મોઢું શું ને નાનું શું, એ બધું એને ખબર હોય નહીં. એ તો બસ ગાયા જ કરે. એવું જગત બધું આખું ગાયા કરે છે. શું કરે છે ?

પ્રશ્નકર્તા : ગાયા કરે છે.

દાદાશ્રી : એ ગાવાનું ફળ મળે, ગાવાનું. પણ એક ગાવું, પછી બીજું મનન કરવું, જાગૃતિપૂર્વક બોલવું. કેવું ?

પ્રશ્નકર્તા : જાગૃતિપૂર્વક બોલવું.

દાદાશ્રી : એ મનન કરવું કહેવાય. ગાવા કરતા મનન કરવું એ બહુ ઊંચી વસ્તુ છે. આખું જગત ગાય છે જ બસ. મનન-બનન એના બાપના સમ જો કરતો હોય તો ! અને મનનથી આગળ વાંચવું. મન પણ એબ્સન્ટ રહે.

મન-બુદ્ધિ-ચિત્ત ને અહંકાર એબ્સન્ટ રહે ત્યારે એ વાંચી શકાય.

પ્રશ્નકર્તા : આ વાંચવું એમાં મન-બુદ્ધિ-ચિત્ત-અહંકાર એ બધું એબ્સન્ટ રહે, એ મને હજુ પહોંચતું નથી.

દાદાશ્રી : હા, પણ એ તો જ્યારે તમે એ પ્રયોગ માંડો ત્યારે પહોંચશે. એ પ્રયોગ માંડો, કે ભઈ, આ ત્રિમંત્ર છે, ચાલો મોટા મોટા અક્ષરે લખેલું છે, તે અહીં અક્ષરે લખેલું દેખાય તમને. અહીં તમને દેખાય ને એ તમે વાંચો. શું એવું ના બને ?

પ્રશ્નકર્તા : એવું કરવાનો હમણાં જ પ્રયત્ન કર્યો, પણ એકલું દૃશ્ય દેખાયું. પણ દ્રષ્ટા તો ના દેખાયો.

દાદાશ્રી : એ તો એનો પ્રયત્ન કરો ને ત્યારે બને એ. પહેલું આ મનનનો તો પ્રયત્ન તમે વખતે કરો તો થઈ જાય. મનન થાય કે ના થાય ?

પ્રશ્નકર્તા : થાય છે.

દાદાશ્રી : અને બાકી ગોખવાનું તો છે જ, આખું જગત ગોખ્યા જ કરે છે ને ! ‘ઓ ઈશ્વર ભજીએ તને, મોટું છે તુજ નામ. ગુણ તારા નિત ગાઈએ, થાય અમારા કામ.’ શું ભગવાન સમજતા નથી કે તારા કામ કરવા છે ને મારું કામ નથી કરવું ? ‘થાય અમારા કામ’, નાના છોકરાં હઉં ગાય છે. તેમાં એ સમજતા નથી પણ જોડે જોડે. ‘અમારા’ કહેનાર, એ માસ્તરો સમજે, પણ એ ના સમજે. છતાંય શા માટે શિખવાડવામાં આવે છે ? ત્યારે કહે, મોટી ઉંમરનો થશે, તો કંઈક રસ્તામાં યાદ આવશે, ત્યારે એકઝેક્ટ કરશે એ, તે ઘડીએ મનન કરશે. એટલા માટે ગોખાવડાવામાં આવે છે. ગોખેલું હોય તો મનન કરે, બાકી ગોખેલું

ના હોય તો રસ્તામાં મનન શી રીતે કરે ? અને મનન કરેલું હોય, તો વાંચી શકે. નહીં તો મનન જ કરેલું ના હોય તો પછી વાંચી શકે શી રીતે ? વાંચવામાં મન-બુદ્ધિ-ચિત્ત ને અહંકાર એબ્સન્ટ રહે. એટલે સહજ થાય. પણ એ પહેલું સહજ કરવા માટે પેલી પ્રેક્ટિસ કરવી પડે. જેમ પુસ્તકમાં વાંચીએ છીએ એવું ત્યાં વંચાય, બસ એટલું જ. પુસ્તકમાં વાંચે છે એ ચિત્તની હાજરીથી વંચાય છે અને આમાં આત્માની હાજરીથી વંચાય છે.

આ તો પુરુષાર્થ ધર્મ માંડ્યો છે એટલે આપણે વાત કરીએ. નહીં તો આ તો વાતેય કર્યાનો અર્થ જ નહીં ને ! દુનિયા આગળ તો આ વાત કરવાનો અર્થ જ નહીં ને ! આ તો જેણે પુરુષાર્થ ધર્મ માંડ્યો હોય તેને કહીએ કે વાંચો. જગતને વાંચવાનું કહીએ તો શી રીતે વાંચે બિચારું ? એ વાંચે તોય રાગ-દ્વેષવાળું વાંચે.

પ્રશ્નકર્તા : આ જે આપ જેને વાંચવાનું કહો છો, એમાં ક્રિયા તો થઈ, તો આત્મા તો ક્રિયા કરતો નથી, અકર્તા છે.

દાદાશ્રી : ક્રિયા છે તે જડની થાય છે અને વાંચવામાં છે તે આ આત્માની શક્તિ છે. પ્રકાશ શક્તિ વાંચે છે. અને ચિત્ત એકાગ્ર કરે છે આ દેખાડવાનું. એ બધું એમના પોતપોતાના કામમાં છે બધું. રિલેટિવને ગોઠવે છે એ (જડ) અને રિયલ કરનારો આ (જ્ઞાનપ્રકાશ શક્તિ). એ અભ્યાસ કરો ત્યારે ખબર પડશે. એને માટે અભ્યાસની જરૂર. એવો અભ્યાસ કરેલો જ નહીં ને !

પ્રશ્નકર્તા : દાદાનું નિદિધ્યાસન એ અભ્યાસ નહીં ? એવો જ અભ્યાસ નહીં ?

દાદાશ્રી : હા, એ તો અભ્યાસ ખરો જ.

પ્રશ્નકર્તા : એવો જ નહીં ?

દાદાશ્રી : હા, એ તો એ રોજે અભ્યાસ હોય ને ! પણ પાછું એક જાતનો અભ્યાસ ચાલે નહીં. કારણ કે ચોવીસેય કલાક આત્માને ઉપયોગમય રાખવો, તે એક જાતનું ના અપાય. એ તો સવારમાં જમણ જુદું હોય, સાંજનું જમણ જુદું હોય. એક જ જાતનું... ભાત ખવડાય ખવડાય કરે તો શું થાય ? એ ક્રિયામાંથી કંટાળી જાય પછી. એટલે રિલેટિવ જુદું જુદું જોઈએ.

પ્રશ્નકર્તા : સાધારણ ભાષામાં એવું કહેવાય છે, કે વાંચવું એટલે જે મૂળાક્ષરો છે એનું ભાન હોવું અને વાંચવાનો ભાગ એ રિલેટિવ બાજુ જાય છે, તો પછી આત્માથી વાંચવું એ શું ?

દાદાશ્રી : પુસ્તક વગર વાંચવું તે આત્માથી વાંચવું કહેવાય. પુસ્તક વગર હ્રસ્વઈ-દીર્ઘઈ સાથે બધું. એ અજ્ઞાનીય એવું કરી શકે, પણ રાગ-દ્વેષવાળો આત્મા હોય. એટલે એને ફળ ના મળે બરોબર. અને આ પુરુષ થયા પછી પુરુષાર્થ, એ જ્ઞેય-જ્ઞાતા સંબંધ થાય.

પ્રશ્નકર્તા : વાંચવું એટલે એની મેળે અંદર ઠરી જવું ?

દાદાશ્રી : વાંચવું એટલે વાંચવું. વાંચવું એટલે પેલું જ્ઞેય છે ને આ તમે જ્ઞાતા છો. જ્ઞેય-જ્ઞાતાનો સંબંધ છે.

વાંચવાથી રહેવાય ઉપયોગમાં

પોતે ગાય ને પોતે શબ્દેશબ્દ સાંભળે, તો અક્રમ વિજ્ઞાનમાં આવ્યો કહેવાય. ગાનાર જુદો, સાંભળનાર જુદો અને જાણનાર જુદો. જાણનાર જાણે કે આણે બરાબર શબ્દેશબ્દ, આટલા શબ્દ સાંભળ્યા નથી હજુ.

પ્રશ્નકર્તા : આ જ્ઞાન પછી નવકાર કરવા હોય તો કેવી રીતે બોલવા ?

દાદાશ્રી : નવકાર ‘આપણે’ કરવાના નહીં. આપણે જાણવાનું કે કોણ કરે છે અને બરોબર ના કર્યા હોય તો અરીસામાં જોઈને ચંદુભાઈને કહેવું જોઈએ. બાકી, નવકાર કરવામાં કોઈ વાંધો નથી પણ આત્મારૂપ રહેવું તે વખતે.

આજ બધા એ અભ્યાસ કરો. આંખો મીંચીને ‘નમો અરિહંતાણં’, અક્ષરે અક્ષર વંચાય, તે ‘નમો સિદ્ધાણં, નમો આયરિયાણં, ‘નમો ભગવતે વાસુદેવાય, નમઃ શિવાય, જય સચ્ચિદાનંદ’ ત્યાં સુધી વાંચવું અને પછી મહીં શી ભૂલ થઈ હોય, તે પછી બીજી વખત એ કાઢી નાખવી. આજે એ કરો, જુઓ આત્મા હાજર થઈ જશે. વાંચનાર તે ઘડીએ આત્મા છે.

પ્રશ્નકર્તા : વાંચનાર આત્મા છે ?

દાદાશ્રી : હા, વાંચનાર. એક-એક પદ કરી જુઓ ને ! આંખો મીંચીને આમ, ‘નમો ભગવતે વાસુદેવાય’ દેખાય છે કે નહીં બરાબર ? એટલે બધાય અક્ષર દેખાશે પછી. દેખાય છે ?

પ્રશ્નકર્તા : દેખાય છે, દાદા.

દાદાશ્રી : મહીં પેઠા હોય એટલે તો આ શુદ્ધાત્માનો ઉપયોગ કહેવાય છે. આ ધ્યાન ના કહેવાય. એક કલાક સુધી આવી વસ્તુ ગોઠવેલી હોય ને, તો એક કલાક સુધી વાંચ્યા કરીએ તો બહુ થઈ ગયું, એ તો મોટામાં મોટો ઉપયોગ. આ તો અમે જે કરીએ, તે તમને દેખાડી દઈએ. અમે જે કરતા હતા, એ બધું દેખાડી દઈએ. હેન્ડલ તો મારવું જ પડે ને !

તમે તો અત્યારે જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા રહો છો ને, તે આ સ્થૂળ ભાગમાં રહો છો. આ સૂક્ષ્મમાં જવું પડશે.

પ્રશ્નકર્તા : આંગળી લખે, આંખો વાંચે અને તમે દેખાવ એવું થાય છે.

દાદાશ્રી : એ તો પછી વધારાનું. પણ આ હું ના દેખાઉં ને પેલું વંચાય તોય બહુ થઈ ગયું. ચોખ્ખું-ખોર વંચાવું જોઈએ. ખોર શબ્દ હ્રસ્વઠ્ઠ, દીર્ઘઠ્ઠ બધું કમ્પ્લિટ. દાદાને તો દેખવાનો બીજો રસ્તો હોય છે, પણ આવું વાંચતી વખતે એની મહીં ભેળસેળ ના કરવું. આ બધું દેખવાનું રાખવું. હ્રસ્વઠ્ઠ-દીર્ઘઠ્ઠ, બધું શબ્દશબ્દ. જે બોલે એ બધું તું વાંચી શકે ખરો ? તો એ ઉપયોગપૂર્વક બોલ્યા કહેવાય.

ગોઠવાણી ત્યાં ન હોય મિકેનિકલ

પ્રશ્નકર્તા : અમે આ બધી વિધિઓ કરીએ આ સરપ્લસ ટાઈમમાં, તો અમારે આમ મિકેનિકલ જેવું થઈ જાય છે. આમ ઉપયોગ કશું નહીં.

દાદાશ્રી : મિકેનિકલ થાય તો પછી એ વિધિઓ જ ના કહેવાય ને !

પ્રશ્નકર્તા : એ મિકેનિકલ ન થવા માટે શું હોવું જોઈએ ?

દાદાશ્રી : તમારું એ મિકેનિકલ થઈ જાય તોય પણ એ મિકેનિકલ આપણે કહેવું ના જોઈએ. પછી નહીં તો મિકેનિકલ જ થઈ જશે.

પ્રશ્નકર્તા : આપણે શું કહેવું જોઈએ ?

દાદાશ્રી : આપણે એવું સમજી જવું જોઈએ, કે અહીં ક્યાશ છે. તો એ ક્યાશ પૂરી થઈ જાય.

પ્રશ્નકર્તા : અને એ કેવી હોવી જોઈએ ?

દાદાશ્રી : પૂર્ણ જાગૃતિપૂર્વક દેખાવું જોઈએ. આ હું કહું છું ને, લોકોને કે રાતે ધ્યાન કરીને સૂઈ જજો. તે લોકોના મનમાં એમ થાય કે એક્ઝેક્ટ મોટું દેખાતું નથી. એક્ઝેક્ટ મોટું દેખાતું નથી, એવું હોવું જોઈએ પણ એ કંઈ મિકેનિકલ ના કહેવાય. એનો ટ્રાય (પ્રયત્ન) છે. મિકેનિકલ તો આપણો ટ્રાય ના હોય એનું નામ મિકેનિકલ.

પ્રશ્નકર્તા : સરપ્લસ ટાઈમમાં આ વિધિઓ શરૂ થાય છે, એ પણ પેલી ગોઠવાણી કરી છે ત્યારે જ થાય છે ને ? એટલે એ મિકેનિકલ તો ના જ ગણાય.

દાદાશ્રી : હા, એટલે ગોઠવાણી કરેલી છે ને ! એ જો ગોઠવાણી આપણે ના કરીએ તો પછી થાય જ શી રીતે ? ગોઠવાણી કરીએ એટલે એ જાગૃતિપૂર્વક થાય એટલે પછી એ મિકેનિકલ ના કહેવાય. એમાં દસ ટકાય જાગૃતિપૂર્વક થાય ને ?

પ્રશ્નકર્તા : થાય.

દાદાશ્રી : તો નેવું ટકા અજાગૃતિ એ પછી મિકેનિકલ ના કહેવાય. મિકેનિકલ તો એની મેળે થયા કરે. આ બધું હરેક કાર્ય કરે છે ને આ જગતના લોકો, એ બધું મિકેનિકલ કહેવાય. જેમાં ભાવ નામનોય નથી.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે આ વિધિ થતી હોય, એને મિકેનિકલ નથી એવું માનવાનું ચાલુ કરે, તો...

દાદાશ્રી : મિકેનિકલ થાય જ નહીં, મિકેનિકલ કેવી રીતે થાય ? મિકેનિકલ તો કોનું નામ કહેવાય કે આપણી એમાં કંઈ પણ ડખોડખલ ના હોય. આ ફોરેનવાળા બધા જીવે છે એ બધું મિકેનિકલ લાઈફ. એ પોતાની ડખોડખલ નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : આ વિધિ મિકેનિકલ થાય એની વાત...

દાદાશ્રી : મિકેનિકલ ના બોલાય. મિકેનિકલ કહેવાય નહીં. મિકેનિકલ બોલવું એ બધું મોટું જોખમ કહેવાય.

પ્રશ્નકર્તા : એ ખરેખર મિકેનિકલ નથી હોતી.

દાદાશ્રી : મિકેનિકલ શબ્દ જ ના હોય ને !

પ્રશ્નકર્તા : એટલે એક બાજુ વિધિ ચાલે અને ધ્યાન બીજી બાજુ હોય. વિધિ એક બાજુ ચાલતી હોય અંદર, પણ ધ્યાન આમ ચારે બાજુ ફાંફા મારતું હોય ને એવું બધું હોય આમ.

દાદાશ્રી : એ તો મહીં ખૂંચે ખરું ને પણ ?

પ્રશ્નકર્તા : ખૂંચે.

દાદાશ્રી : એ ખૂંચે તો મિકેનિકલ ના કહેવાય. ખૂંચતું ના હોય ત્યારે મિકેનિકલ કહેવાય, તેય એક્ઝેક્ટ મિકેનિકલ ના કહેવાય. હેતુ નથી ને એવો મિકેનિકલનો. મિકેનિકલ એ જુદી વસ્તુ છે.

નિયમથી દાદાની વિધિઓ

પ્રશ્નકર્તા : (દાદા, વિધિઓ માટે) આપનો જે ગોઠવેલો નિયમ છે, એ ચાલુ જ છે અત્યારે પણ ?

દાદાશ્રી : ચાલુ છે. નિયમમાં તો હોવું જ જોઈએ. તાવ આવ્યો હોય તોય નિયમમાં ખરા.

અત્યારેય અમારે નિયમ ચાલુ હોય. નિયમ કોઈ દહાડો ચૂકીએ નહીં. કોઈની પાસેથી લીધેલો નહીં, અમે ગોઠવેલો નિયમ.

પ્રશ્નકર્તા : એ કઈ જાતના નિયમો છે ?

દાદાશ્રી : એ તો તમે નક્કી કર્યું હોય કે મારે નવ કલમો કે ચરણવિધિ કરવાની એ બધા નિયમો. આ જે કંઈ પણ હોય તે નિયમમાં રહેવું જોઈએ તમારે. આટલું તો મારે કરવું જ, જે થાય તે. લગન થાવ કે લગન ઊડી જાવ, મારે આટલું તો કરવું જ.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, નિયમ અને રૂટિનમાં શું ફેર ?

દાદાશ્રી : રૂટિન તો અજાગૃતિપૂર્વક,

મિકેનિકલ કહેવાય. રૂટિન એટલે મિકેનિકલ અને નિયમ જાગૃતિપૂર્વકનું.

પ્રશ્નકર્તા : નિયમ મિકેનિકલ નહીં ?

દાદાશ્રી : નિયમ (મિકેનિકલ) કહેવાય જ નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે મિકેનિકલ એ રૂટિન અને જે મિકેનિકલ નથી એ નિયમ.

દાદાશ્રી : હા, હા, પણ એ પછી કરતો હોય અને મિકેનિકલ જેવું થતું હોય તો એ રૂટિનમાં ગણાય. એટલે શ્રીમદ્ રાજચંદ્રે કહ્યું એવું, ‘હે પ્રભુ ! હે પ્રભુ ! શું કહું દીનાનાથ દયાળ, હું તો દોષ અનંતનું ભાજન છું કરુણાળ !’ (તે પછી ઝડપથી ગાય ને) એ રૂટિન કહેવાય અને નિયમથી સમજીને ગાય. બે વાક્ય રૂટિન થઈ ગયા હોય તોય પોતે મહીં ખ્યાલ રાખે કે બે વાક્ય રૂટિન થઈ ગયા છે, એ નિયમ કહેવાય.

બોલનાર, વાંચનાર ને જાણનાર

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, આપણે ‘દાદા ભગવાનના અસીમ જય જયકાર’ બોલવા છે એવું હોવું જોઈએ, પણ આપણને અંદરથી નથી કરવા એવું હોય, તો ત્યાં આપણી સિન્સિયારિટી કેવી રીતે ડેવલપ કરવી (વિકસાવવી) ?

દાદાશ્રી : સિન્સિયારિટી એટલે શું ? એક માણસ શાક સમારે અને ‘દાદા ભગવાનના અસીમ જય જયકાર’ બોલ્યા કરે, એ સિન્સિયારિટી ના કહેવાય. સિન્સિયારિટી તો એ જે બોલ્યા કરે, એને એ વાંચ્યા કરે અને વાંચેલું ખરેખર વાંચે છે કે નહીં, એનો જોનાર રહે પોતે.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, આપણે અંદરથી વાંચવું જોઈએ ને પછી તેનું શું કરવું જોઈએ ?

દાદાશ્રી : બરોબર વાંચે છે કે નહીં તે જાણવું જોઈએ. એટલે બોલનાર છે, વાંચનાર છે અને જાણનાર છે. જેટલું જાણનારમાં રહ્યો એ સિન્સિયારિટી, વાંચનારમાં આવ્યા એ સેકન્ડ (બીજું) અને આ થર્ડ (ત્રીજું). આ ત્રણેય ક્લાસવાળા સ્ટેશને પહોંચવાના. પણ અંદરનું સુખ જુદું જુદું હોય, પેલું અપર (ઊંચા) ક્લાસનું સુખ હોય.

પ્રશ્નકર્તા : જે સૂક્ષ્મ રીતે જોનાર છે તે જુએ છે કે આ વાંચતો નથી બરાબર, તો શું કરવું ?

દાદાશ્રી : ના, કશું કરવાનું નહીં. વાંચતો નથી બરોબર એ તમે જાણો છો ને, તો તમે ફર્સ્ટ (પ્રથમ) ક્લાસમાં છો. એ બરાબર વાંચે છે કે નથી વાંચતો એ તમે જાણનાર છો. પછી તમે વાંચો છો ને એ બોલે છે, એ સેકન્ડ ક્લાસમાં છે. અને વાંચતા નથી ને તમે બોલો છો એ થર્ડ ક્લાસમાં. ત્રણેવ એક જ સ્ટેશને પહોંચવાના પણ સુખ જુદા જુદા હોય ત્રણેયના.

પ્રશ્નકર્તા : તો દાદા, એ બધા જુદા જુદા સુખ કયા હોય ? કેવી રીતે જુદા સુખ ભોગવે ?

દાદાશ્રી : પેલું સંપૂર્ણ સમાધિ સુખ વર્તતું હોય. જોનાર છે ને, એટલે તમે સંપૂર્ણ આત્મા થઈ ગયા અને વાંચનાર રહ્યા એ સિન્સિયારિટી અને વાંચેય નહીં એ સિન્સિયારિટી નહીં.

વાંચવાના અભ્યાસથી વધે શુદ્ધતા

પ્રશ્નકર્તા : આપણે હમણાં વાત કરીને કે ‘બોલે, પછી વાંચે અને વાંચે એને જુએ.’ પણ વંચાતું ના હોય તો બોલે એને સાંભળે અને સાંભળનારને જુએ, એ પણ સિન્સિયર કહેવાય ?

દાદાશ્રી : આ જોનાર એ વધારે સારું છે. બધી ડિઝાઈન તો ખરી પણ આના જેવો લાભ નહીં. વાંચે

તો બહુ સારું. પછી એને આગળ વાંચવાનું થઈ ગયું અને એ સિદ્ધિ થઈ જાય વંચાતી. એટલે પછી એને જાણવાની ક્રિયા કરવી કે કેટલું વંચાય છે, કેવું ને કયું ? અને એની આગળ પછી સિદ્ધિ રહી નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે દાદા, પણ જ્યારે સાંભળીએ છીએ ને ત્યારે, અત્યારે આ સ્ટેજ ઉપર સાંભળવામાં એકાગ્રતા વધારે રહે છે વાંચવા કરતા, તો એ સાંભળવા પરથી પછી વાંચવા પર આવવું જોઈએ ?

દાદાશ્રી : વાંચવાનું બહુ હેલ્પફુલ (મદદગાર) છે. એ તો પ્રયત્ન કર્યો નથી.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, તમે વાંચવાનું કહો, એ મનમાં વાંચે તેની વાત કરો છો ને ? આંખમાં આમ જોઈને, મનમાં શબ્દો દેખાય તે રીતે તમે કહો છો ને ?

દાદાશ્રી : અહીં વાંચીએ છીએ ને, તે દેખાય. ‘નમો ભગવતે વાસુદેવાય..’ મોટા અક્ષરે દેખાય આમ, સરસ અક્ષરે.

પ્રશ્નકર્તા : એમાં પછી વાર લાગે. એટલે દસ મિનિટમાં દસ વાર ‘દાદા ભગવાનના અસીમ જય જયકાર’ બોલાય.

દાદાશ્રી : વાર લાગે તેનો વાંધો નહીં. ઉતાવળ કરવાની કંઈ જરૂર નહીં, પણ ધ્યોરિટી (શુદ્ધતા) જોઈએ. જેટલું જોઈએ એટલી ધ્યોરિટી.

પ્રશ્નકર્તા : આ અક્ષર દેખાવાની ધ્યોરિટી જોઈએ ?

દાદાશ્રી : હા.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, આ ધ્યોર થયેલું હોય તો જ એ આવે ને ? તદ્દન શુદ્ધ થયેલું હોય તો જ વંચાય ને અંદરથી ?

દાદાશ્રી : ના. એટલે કેટલું વંચાય છે એ જોવું અને ધીમે ધીમે અભ્યાસ કરશો તો અંદર શુદ્ધ થતું જશે, નહીં થયું હોય તો એ કરશો એટલે શુદ્ધ થઈ જશે આ.

લાખો અવતારે જે પ્રાપ્ત કરવાનું છે, એ આપણે એક અવતારમાં પૂરું કરવાનું છે. અનંત અવતારની ખોટ એક અવતારમાં વાળવાની છે. એટલે આપણે દાદાના કહ્યા પ્રમાણે વધારે વર્તવું પડે. અને માર્ગ સરળ છે, સુગમ છે, સહજ છે !

વિધિથી કષાયોને બંધ થવું પડે

પ્રશ્નકર્તા : મનમાં કષાયો હોય તો બોલાય ?

દાદાશ્રી : કષાયો હોય ત્યારે બોલે તો ઉત્તમ. કષાયને બંધ થઈ જવું પડે. એને તે ઘડીએ જતું રહેવું પડે, ઘર ખાલી કરીને. એ જેમ વાઘણ આવે, તે ઘડીએ (કોઈ) ઊભા રહે ? તે આવું બોલો તે ઘડીએ કષાયો નાસી જવા જેવું થઈ જાય.

એટલે એ તો બધા કષાયો ભરેલાં છે તે નીકળ્યા જ કરે, મહીં ભરેલા છે એટલા. અને તમારે એને જોયા કરીને પછી ચંદુભાઈને કહીએ, ‘પ્રતિક્રમણ કરો, ફરી ચરણવિધિ બોલો’ એટલું જ, બીજું કંઈ નહીં. તમારે ‘જોઈને’ નિકાલ કરવાનો. એનું નામ સાફ કર્યું કહેવાય. સાફ થઈ ગયેલું હોય તો ઉપયોગમાં રહેવાય અને ના હોય તો જરીક ઉપયોગ ખચકાય. થોડીકવાર રહે, થોડીકવાર ના રહે.

વિષય-કષાય રહિત ઉપયોગ

બેસીને વાત સમજવાની જરૂર છે, કશું કરવાની જરૂર નથી. તમારે દૃષ્ટિ ફરી ગઈ. હવે દૃષ્ટિ ફરી ગયા પછી શું કરવાનું છે ? ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ એ દૃષ્ટિ રાખવી એ શુદ્ધ ઉપયોગ. સામામાં શુદ્ધાત્મા દેખવો એ શુદ્ધ ઉપયોગ. સામો કર્તા ના દેખાય તેય શુદ્ધ ઉપયોગ. હવે શુદ્ધ ઉપયોગ રાખો.

‘શુદ્ધ ઉપયોગ નથી રહેતો’ તો કષાય અને વિષયથી રહિત ઉપયોગ રાખો. એટલે વિષયો ને કષાયો જેમાં ના આવે ત્યાં આગળ ઉપયોગ રાખો. વિષયની વૃત્તિઓથી ને કષાયની વૃત્તિઓથી બહાર એને ઉપયોગ કહ્યો એટલે આપણા પદો એ વિષય-કષાયથી રહિત (ઉપયોગ) કહેવાય. પછી આ ચરણવિધિ કરે છે ને, એય વિષય-કષાયરહિત (ઉપયોગ) કહેવાય. પછી ત્રિમંત્રોમાંય પરિણામ બહુ સારું રહે.

આમ એકલાં હોય ને, તો ઉપયોગ ના રહે. પણ આમ બધા ભેગા થયેલા હોય ને આવું ત્રિમંત્ર બોલાવે એટલે ઉપયોગમાં રહેવાય ને ? એટલે આપણે ઉપયોગમાં રહેવું જ જોઈએ. એ સંજોગ ઊલટો સારો બેઠો છે ઉપયોગ રાખવાનો. તમને શું લાગે છે ?

પ્રશ્નકર્તા : બરાબર છે.

દાદાશ્રી : આમ ભીડો આવ્યો ને, એટલે ઉપયોગ રાખવાનો સંજોગ બેઠો. તો બહુ આનંદ પામવો જોઈએ કે ‘ચાલો, સારો ભીડો આવ્યો.’ પેલું સામાયિક ના ફાવતું હોય તો ના કરવું. અને જો એ કરે તો તો સરસ. કોઈ પણ વસ્તુ કરવી એટલે ચોક્કસ, સરસ કરવી અને એ ચીજને સિન્સિયર રહેવું. હા, પણ રહેવું જ જોઈએ ને ! અહીં બેઠા એટલે ટાઈમ તો સત્સંગમાં જ જાય છે ને ? અને ઉપયોગમાં રહેવા માટે આપણે ખોળતા હોય કે ઉપયોગમાં રહેવાય એવું શું કંઈ છે ? ઉપયોગમાં રહેવા તો આ ત્રિમંત્રો બોલવાના, એટલે ઉપયોગમાં રહેવાશે. અને આપણે ત્યાં બધા સાધનો ઉપયોગમાં રાખવા માટેના જ છે, તેથી તો અમે કહેલું કે આ પદો બોલશો ને, તો વ્યવહાર અને નિશ્ચય બન્ને સાથે ચાલશે. અને પદો બધા મઝાવાળા છે પાછાં. કંઈ કંટાળો આવે એવા છે નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : આ પદો બોલતા હોય તે વખતે શબ્દો બોલે પોતે પણ ભાવ બીજે હોય તે શું કહેવાય ?

દાદાશ્રી : એ બધું 'મિકેનિકલ' કહેવાય. 'મિકેનિકલ' એટલે ઉપયોગરહિત અને ઉપયોગપૂર્વક કાર્ય થાય એ જાગૃતિ કહેવાય.

જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા ના રહેવાય તો વિધિ ગોઠવો

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, જ્યારે ભરેલો માલ નીકળે તો એ ટાઈમે આપણે આત્મામાં જ રહીએ, એને માટે શું કરવું જોઈએ ?

દાદાશ્રી : આપણને ખબર પડે કે આ ભરેલો માલ છે. અને તે આપણે કામમાં જ રહીએ ને એ બાજુએ જતા રહીએ, પછી આપણે (એનું) સાંભળતા જ નથી. આપણે ભરેલો માલ આવે ને, તે અંદર તો એક જાતની વિધિ નક્કી કરી રાખેલી હોય કે મારે આ વિધિ બોલવી છે. એનું નક્કી રાખે ને એકઝેક્ટ, તે એ બોલે તો પેલો માલ જતો રહે એની મેળે.

પ્રશ્નકર્તા : એ બરોબર. આપ કહો એ થાય છે, એ પડ નીકળી જાય છે.

દાદાશ્રી : હા, બસ.

પ્રશ્નકર્તા : તે વખતે બિલકુલ જરાય સ્પર્શ જ નહીં.

દાદાશ્રી : અમને જ્યારે જ્ઞાન થયું ને, ત્યારે ભરેલો માલ નીકળતો તો, ત્યારે અમે આવી વિધિ ગોઠવેલી હોય. તે ભરેલો માલ આવો નીકળે ત્યારે અમે વિધિ શરૂ કરીએ.

પ્રશ્નકર્તા : પણ એ જેટલો નિરંતરનો પ્રવાહ વહે છે ભરેલા માલનો, એટલી નિરંતરની જાગૃતિ રહેવી જોઈએ ને ?

દાદાશ્રી : હાસ્તો.

પ્રશ્નકર્તા : આમ એટલી જ નિરંતરની જાગૃતિ હોય તો જ એ પહોંચી શકે એને ?

દાદાશ્રી : ના, પણ એ તો જાગૃતિ જોઈએ. અને એ છે જ આપણા મહાત્માઓને, પણ એ જરાક ક્રેડ આપે છે ને, એટલે હારી જાય છે.

જે માલ ભર્યો હોય, તેના ઉદય વખતે આપણે ધ્યાન આપીએ નહીં તે માલ યુઝલેસ-નકામો જ જાય. પછી ધ્યાન ના આપીએ બહુ, તો એની મેળે જતો રહે નકામો, છો ને પછી કચરો ભર્યો હોય. ધ્યાન આપીએ, તન્મયાકાર થઈએ ત્યારે વિકલ્પ કહેવાય. એટલે એ 'જોયા' કરીએ અગર તો બીજું કામ કરીએ મહીં, તો પેલો નકામો થઈ જાય.

જોવાના પ્રયોગથી જ ચોખ્ખું થાય, બીજો કોઈ ઉપાય નહીં. જોતા ના ફાવે તો બીજો પ્રયોગ ગોઠવી દેવો.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે બેઉ રસ્તા છે ને ? કાં તો એમાં ધ્યાન ના આપીએ અને વિધિમાં કે એમાં કશામાં પેસી જઈએ અથવા તો એની સામે જ્ઞાતા રહીએ.

દાદાશ્રી : જ્ઞાતા રહેવું અને ના રહેવાય તો પેલી રીતે. જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા રહે તેમાં વધારે ફાયદો થાય, પેલો ઓછો ફાયદો થાય.

પ્રશ્નકર્તા : ફાયદો એટલે ? વધારે ફાયદો એટલે ?

દાદાશ્રી : જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા એ રિયલ પુરુષાર્થ કહેવાય. એની તોલે કંઈ જ ન આવી શકે !

જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા જો ના રહેવાતું હોય તો બીજે ધ્યાન રાખ. નવકાર મંત્ર વાંચે, બીજું કંઈ વિધિ બોલે. ચરણવિધિ બોલવી, પછી વાંચવી.

સંપૂર્ણ શુદ્ધ ઉપયોગપૂર્વક દાદાની વિધિઓ

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, આપની વિધિઓ ચાલતી હોય, એના પણ આપ જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા હોય ને ?

દાદાશ્રી : હા, એ પાછું ખરું ને ! જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા વગરની વિધિ ના હોય અમારી. ઉપયોગપૂર્વક એટલે એમાં ભૂલચૂક થઈ હોય, એ તો પછી ખ્યાલમાં જ હોય. મહીં કોઈનો ફોટો હોય ને, તે ફોટો હઉ... એક્ઝેક્ટ મોઢું દેખાય. ‘નમો અરિહંતાણં’ બોલીએ એટલે અરિહંત દેખાય અમને.

પ્રશ્નકર્તા : નવરા બેઠા ‘હું શુદ્ધાત્મા છું’ અથવા તો ચરણવિધિ વાંચ વાંચ કરું છું, તો એ ઉપયોગ કહેવાય ?

દાદાશ્રી : હા. એ ચરણવિધિ એટલી બધી મોઢે કરી નાખવી જોઈએ કે બસ, આમ બેઠાં બેઠાં પછી વાંચીએ તો આંખ બંધ કરીને વગર ચોપડીએ શબ્દે શબ્દ વંચાય. આમ એના જેવું ઊંચું કોઈ જ્ઞાતા-જ્ઞેય છે જ નહીં ! તે શુદ્ધ ઉપયોગ કહેવાય ! ચરણવિધિ મોઢે બોલવી અને જોડે જોડે એને વાંચવી એ બધું શુદ્ધ ઉપયોગ !

પ્રશ્નકર્તા : આ જાણવા મળ્યું, એને વાંચવી એ બહુ સારી વાત છે.

દાદાશ્રી : હા, એ જ્ઞેય છે ને આપણે જ્ઞાતા છીએ. અમે આમ જ, અહીં આખો દહાડો બેસી રહીએ છીએ ત્યારે બોલો, શામાં ઉપયોગ રાખવાનો ? અહીં તો કો’ક દહાડો ઘરાકી નાચે હોય. બિલકુલેય ઘરાકી ના હોય ત્યારે ? ઘરાકી હોય ત્યારે ઘરાકીમાં, જો ઘરાકી ના હોય ત્યારે ઉપયોગ શેમાં રાખવાનો ? ત્યારે કહે, ઉપયોગ અમારા બધા બહુ જાતના હોય. એ બધાય શુદ્ધ ઉપયોગ હોય.

કારણ કે શુભ તો અમારી પાસે હોય નહીં.

શુભ તો તમારી પાસેય ના હોય. તમે તો બધાંય શુદ્ધ ઉપયોગવાળા છો પણ તમને શુદ્ધ ઉપયોગનો વેપાર કરતા પૂરું ફાવે નહીં. એટલે કેટલુંક છે તે ઘરાક એમ ને એમ પાછાં જતા રહે. તમને નફોય મળે નહીં ને એને, ઘરાકને પાછું જવું પડે. અને અમને ઘરાક બધું આપીને જાય.

પ્રશ્નકર્તા : આપને થોડો પોઝ મળે છે. હમણાં આ બેન આવ્યા અંદર, આપણી વાતચીત ચાલુ હતી, પછી પૂરી થઈ એટલે ધારો કે વાત કપાઈ ગઈ, તો તે ઘડીએ જે બે મિનિટ મળે છે, પછી નવી વાત શરૂ થાય, એ બે મિનિટમાં આપનું શું હોય છે ? તરત જ કંઈક...

દાદાશ્રી : હું મારા ઉપયોગમાં હોઉં. ઉપયોગમાં અમારે મહીં વિધિઓ હઉ ચાલ્યા કરે. આ વાતો ચાલે, વિધિઓ ચાલે, બીજું ચાલે, ત્રીજું ચાલે. પાછી વિધિ ક્યાં અટકી છે તેય ખબર હોય અને તમારી જોડે વાતો કરું. વાતો પૂરી થાય તો વિધિ પાછી ચાલુ હોય. પાછું તમારી જોડે વાતો કરું.

પ્રશ્નકર્તા : કારણ કે આમ એક-બે મિનિટ મળી હોય ને...

દાદાશ્રી : એક મિનિટ, એક સેકન્ડ મળી હોય તોય, એ હિસાબમાં જ હોય. ઝોકું ના હોય અમારે. તમારે એમ ના માનવું કે ગમે ત્યાં હું ઝોકામાં હોઉં.

પ્રશ્નકર્તા : આપનો વિશેષ કરીને શેમાં ઉપયોગ રહે ?

દાદાશ્રી : એ તો બધો શુદ્ધ ઉપયોગ જ રહેવાનો અમારો. કશું ના હોય તો ગોઠવણી કરી દઈએ. આવું કશુંક, કોઈ નવરું પડ્યું કે ગોઠવણી કરી દઈએ. જ્ઞાતા-જ્ઞેયનો સંબંધ નવરો પડવા આવ્યો અને જ્ઞેય દેખાતું બંધ થાય તો આત્માને

નવરો મૂકાય નહીં. કારણ કે જ્ઞાયક એ તો પાછું કાયમનું અજવાળું કહેવાય. એમાં જ્ઞેય ઝળકવું જ જોઈએ. જ્ઞેય ઝળકે નહીં ત્યાં સુધી શુદ્ધ ઉપયોગ કહેવાય નહીં. એટલે આવું ગમે ત્યાં મૂકી દઈએ અમે, હડહડાટ મૂકી દઈએ. એટલે કલાક-દોઢ કલાક ચાલે અને પછી આ બધાં લોક કહે, 'તમે શું કરો છો ?' ત્યારે અમે કહીએ કે અમે વિધિ કરીએ છીએ. અમારે રોજ બે-અઢી કલાકની વિધિ હોય આવી. એ વિધિ રાતે બાર વાગ્યા સુધી કરવી જ પડે. દિવસમાંય વિધિ કરવી જ જોઈએ.

ભીડમાં વિધિ ના થઈ હોય, બહુ ઘરાકી હોય તો રાતે બાર-એક વાગે થાય. કારણ કે ઘરાકી તો આજે આવે ને કાલે ના આવે, તો આપણું પેલું ચૂકી જઈએ. એટલે પેલો હિસાબ તો ચોક્કસ ગોઠવેલો જ રાખવાનો.

વિધિઓથી સંસારમાં ના પેસવા દે પોતાને

પ્રશ્નકર્તા : આ બાહ્ય સંયોગો વખતે અંદરમાં કંઈક બીજી વિચારણા ચાલતી હોય એવું ?

દાદાશ્રી : અમારી વિધિઓ એવી ગોઠવાયેલી હોય ને, એનો ટાઈમ જ ના મળે. એ વિધિ એટલે શું ? જે સંસારમાં જવા જ ના દે એવી ગણતરી.

પ્રશ્નકર્તા : એ વિધિઓ એવી ગોઠવાયેલી હોય એટલે આ બાહ્ય વ્યવહાર ચાલુ હોય, તો પણ એ વિધિ અંદર ગોઠવાયેલી હોય ?

દાદાશ્રી : બધી ગોઠવેલી જ હોય.

પ્રશ્નકર્તા : તે એ સંસારમાં ના આવવા દે.

દાદાશ્રી : સંસારમાં પોતાને રહેવા ના દે. અમને તો કોઈ જાતની મમતા નહીં ને, એટલે કોઈ વિચાર આવે નહીં ને ! પણ આ દેરાસર (ત્રિમંદિર)નો વિચાર આવે. અને વિચાર ના આવે

તોય મહીં મનમાં દેરાસરના જ વિચાર કરવાની ઈચ્છા થાય. પણ સ્કોપ મળે ત્યારે ને ? કરે શી રીતે વિચાર ?

પ્રશ્નકર્તા : એ સ્કોપ, વિધિને લીધે નથી મળતો એમ ?

દાદાશ્રી : જગ્યા જ ના હોય ને ! કોઈનેય જગ્યા ના મળે. હીરાબાને જગ્યા ના મળે ને કોઈને જગ્યા મળે નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : ગઈ કાલે પેલા (ત્રિમંદિરના) લાકડાના દરવાજાની વાત થતી હતી, તો તે ઘડીએ વિધિનું શું થાય ?

દાદાશ્રી : એ જગ્યા મળી ગઈ હોય તે દહાડે.

પ્રશ્નકર્તા : એવી રીતે પેલી માર્બલની વાત નીકળી, તે ઘડીએ ડિટેઈલમાં બધી વાતચીત થતી હોય આમ.

દાદાશ્રી : તે જગ્યા મળી ગઈ.

પ્રશ્નકર્તા : પેલા ભાઈ આવ્યા તો ક્યાં, શું ચાલે છે, એ બધી વાત થઈ.

દાદાશ્રી : તે જગ્યા મળી ગઈ પણ એ વાત પર વિચારવાની બાબત છે તે જગ્યા ના મળે. અને બહારનો પેલો આવ્યો હોય તો જગ્યા મળી જાય.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે નિમિત્તને આધારે પેલું એ આવે બધું.

દાદાશ્રી : બહારના નિમિત્તના આધારે અમારે (મહીંનું) ફરજિયાત બંધ કરવું પડે. કારણ કે વ્યવહારમાં ખોટું દેખાય ને ! પેલો પૂછે એટલે જવાબ તો આપવો પડે ને ! નહીં તો વ્યવહારમાં ખોટું દેખાય ને ! પેલાને થાય કે હું આવ્યો છું, તોય દાદા વાત કરતા નથી.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે એ નિમિત્તે બધું નીકળે.

દાદાશ્રી : તે ઘડીએ મહીં વિધિ ના ફાવે. (બહારના સંજોગને) રોકી શકે નહીં. બહારનો સંજોગ કોઈ ના હોય, અને કોઈ સંજોગોમાં વ્યવહારમાં ખોટું ના દેખાતું હોય તો વિધિ પેસવા જ ના દે ને ! આજે વિચાર કરવો હોય ને તો બાર દહાડા પછી એ વિચારનો એને ચાન્સ મળે, પેસવાની જગ્યા મળે. બહુ દહાડે વિચાર કરવાની જગ્યા મળે, ત્યારે કેવું હશે ? મહીં ભીડ કેટલી હશે ?

પ્રશ્નકર્તા : એટલે પછી ઊંઘનેય સ્કોપ જ નહીં.

દાદાશ્રી : ઊંઘને તો પેસવા જ ના દે તે !

પ્રશ્નકર્તા : એ વિધિમાં શું હોય ?

દાદાશ્રી : વિધિમાં જે સંસારમાં ના જવા દે એવી વસ્તુ હોય. તે આપણે આ ચરણવિધિ છે, નમસ્કાર વિધિ છે, નવ કલમો છે, આ બધી મારી વિધિઓ ઘણી ખરી બહાર પડી ગઈ છે.

પેલા સંસારને ન્યૂટલ કરવા માટે આ રસ્તો છે. આપણને આ લફરું બધું તૂટી જાય, સંબંધ તૂટી જાય, બહારનો. અંદરનો સંબંધ વધારવાની જરૂર નથી, બહારનો છોડવાની જરૂર છે.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે વિધિમાં એકાકાર હોય, તે ઘડીએ સંસાર સંબંધ છૂટો પડી જાય છે ?

દાદાશ્રી : બંધ હોય. એ જ હેતુ. એમાં કાળ વધારે જાય એટલે તમારો સંસાર તૂટી ગયો એટલો.

વધે જાગૃતિ આવી ગોઠવણીથી

પ્રશ્નકર્તા : આખો દિવસ નવરા બેસી રહીએ, કશું કામ ના હોય, તો ઉપયોગમાં, આત્મામાં રહેવા માટે શું કરવું જોઈએ ?

દાદાશ્રી : એક તો દાદાનું નિદિધ્યાસન એક કરવું, બીજું જે કોઈ આવ-જાવ કરે એ બધાને શુદ્ધ રીતે જોવા. કોઈએ છે તે પ્યાલા ફોડી નાખ્યા, તે ઘડીએ ફોડનારને શુદ્ધ રીતે જોવો. એણે કર્યું છે એ ના દેખાવું જોઈએ. આ બધું ગણતરીમાં લેવાનું.

બીજું કંઈ પણ એ ના હોય તો ચરણવિધિ વાંચવી. બધી બહુ ચીજો આપેલી છે. નવ કલમો વાંચવી, મંત્રો વાંચવા. તું શાની ગોઠવણી કરું છું ?

પ્રશ્નકર્તા : આ ચરણવિધિ નથી થતી. નવ કલમો ને એ બધું કરું છું.

દાદાશ્રી : ચરણવિધિ વાંચીએ. આ ચરણવિધિ મોઢે બોલીએ તે વંચાય એવી રીતે બોલવી.

પ્રશ્નકર્તા : અમે તમારું નિદિધ્યાસન કરીએ તો જોડે જોડે આ આત્માના ગુણોનુંય કરવું પડે ?

દાદાશ્રી : (નવા મહાત્માઓને...) તમારે આત્માના ગુણોનું કરવાની (હમણાં) જરૂર નથી. તમને મેં જે પાંચ આજ્ઞા આપી છે ને, એની જ જરૂર છે. તમારે આત્મગુણોમાં સ્થિર નહીં થવાય. અને તેને માટે પેલી જે ચરણવિધિ આપી છે ને, તેમાં જેટલું બોલવાનું કહ્યું છે ને, એ પ્રમાણે બોલવાનું. નિદિધ્યાસનથી શક્તિ વધે. ચરણવિધિથી જાગૃતિ વધે.

પ્રશ્નકર્તા : ચરણવિધિ કરીએ છીએ, એ જાગૃતિ માટે હોય છે ?

દાદાશ્રી : જાગૃતિ વધે એનાથી. દહાડે દહાડે જાગૃતિ વધતી જાય. આવરણ તૂટતું જાય અને જાગૃતિ વધતી જાય. ભૂલ તો દેખાડે ત્યારે ખબર પડે છે ને ?

પ્રશ્નકર્તા : કેટલીક પોતાને ખબર પડે.

દાદાશ્રી : હા, પણ તને ના ખબર પડતી

હોય ત્યારે અમારે દેખાડવી પડે ને ? એ દેખાડવાની ના રહે ત્યારે. વહેલાં-મોડાં પણ પોતાને જ દેખાય એટલી પ્રગતિ માંડવાની છે.

પ્રશ્નકર્તા : જાગૃતિ કેવી રીતે વધે ?

દાદાશ્રી : હવે જ્ઞાન આપ્યા પછી જાગતા થાય. ત્યાર પછી પાંચ આજ્ઞા જેટલી પાળે એટલી એની જાગૃતિ વધતી જાય. અને જાગૃતિથી એ આજ્ઞા પાળીય શકાય અને તેનાથી જાગૃતિ પાછી વધતીય જાય. બીજો કોઈ ઉપાય નથી.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે જેટલી જાગૃતિ વધે તેટલી જ પ્રગતિ.

દાદાશ્રી : જાગૃતિની જ પ્રગતિ છે. જેટલી ઊંઘ એટલી મુશ્કેલી. જાગૃતિ વધે ક્યારે ? પરિગ્રહ ઓછો થાય ત્યારે. જરૂરિયાત ઓછી થઈ જાય તેમ જાગૃતિ વધે.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, પણ આમ જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા પદમાં રહેવા માટે જાગૃતિ વધે એવું કંઈ કરવાનું ખરું ?

દાદાશ્રી : જાગૃતિ બધી વધી જવાની. દાદાનું જ્ઞાન લે, પાંચ આજ્ઞા પાળે તો નરી જાગૃતિ છે.

પ્રશ્નકર્તા : એ પાંચ આજ્ઞા અમે આમ વધારે સારી રીતે પાળીએ, એના માટે શું કરીએ ?

દાદાશ્રી : હા, એ એથી વધારે થશે બધું. દાદાના આશીર્વાદ લીધા એટલે વધે. જેમ આશીર્વાદ લઈએ, દર્શન કરીએ, વિધિ કરીએ તો વધતું જાય.

પ્રશ્નકર્તા : પોતાની પ્રકૃતિને જોવાની હોય, એમાં જોવાય નહીં ને પાછું ચૂકી જવાય, તો એમાં કઈ વસ્તુ કામ કરતી હોય છે ?

દાદાશ્રી : આવરણ. એ આવરણ તોડવું પડે એ તો.

પ્રશ્નકર્તા : એ કેવી રીતે તૂટે ?

દાદાશ્રી : આપણે અહીં વિધિઓથી તૂટતું જાય દહાડે દહાડે, તેમ તેમ દેખાતું જાય. આ તો બધું આવરણમય જ હતું, કશું દેખાતું નહોતું, તે ધીમે ધીમે દેખાવા માંડ્યું. એ આવરણ જોવા ના દે બધુંય.

એનાથી 'જાગૃતિ' વધે

પ્રશ્નકર્તા : અમને તો તમે આત્મજ્ઞાન આપ્યું છે, પાંચ આજ્ઞાઓમાં રહેવાનું કહ્યું છે અને ચરણવિધિ કરવાની કહી છે. એથી વિશેષ બીજું કંઈ અમારે કરવાનું રહે છે ?

દાદાશ્રી : પાંચ આજ્ઞાઓ અમે જે આપી છે ને, એમાંથી એક જો નિરંતર પાળો તોય બહુ થઈ ગયું.

પાંચ આજ્ઞા પાળે ને, તો મહાવીર ભગવાન જેવી દશા રહે, એ હું લખી આપું. હું ગેરન્ટી લખી આપું કે મહાવીર ભગવાન જેટલી સમાધિ રહેશે તને ! પણ પાંચને બદલે એક પાળો ને, તોય જવાબદારી અમારી છે.

પ્રશ્નકર્તા : આજ્ઞા માટે કેમ સહજ નથી થઈ જતું ?

દાદાશ્રી : એ તો પોતાની ક્યાશ છે.

પ્રશ્નકર્તા : શું ક્યાશ છે ?

દાદાશ્રી : ક્યાશ એ જાગૃતિની, ઉપયોગ દેવો પડે ને થોડોઘણો ?

એક માણસ સૂતાં સૂતાં વિધિ કરતો હતો. તે જાગતાં છે તે પચ્ચીસ મિનિટ થાય, બેઠાં બેઠાં. તે સૂતાં સૂતાં અઢી કલાક થયા એના, શાથી ?

પ્રશ્નકર્તા : વચ્ચે ઝોકું ખાઈ ગયો.

દાદાશ્રી : ના, પ્રમાદ ઉત્પન્ન થાય ને, એટલે પછી ક્યાં સુધી બોલ્યો એ પાછું ભૂલી જાય. પાછું ફરી બોલે.

આપણું વિજ્ઞાન એવું સરસ છે, કંઈ ડખલ થાય એવું નથી. થોડુંઘણું રહે છે ?

પ્રશ્નકર્તા : (હા, થોડુંઘણું રહે પણ સંપૂર્ણ) આજ્ઞા પાળવી એટલું સહેલું નથી ને ! પેલું ખેંચી જાય મનને !

દાદાશ્રી : આમાં રસ્તે જતાં જતાં શુદ્ધાત્મા જોતા જાય, એમાં શેની અઘરી આજ્ઞા ? ડોક્ટરે કહ્યું હોય કે આજે જમણા હાથે જમશો નહીં, આઠ-દસ દહાડા સુધી. તે યાદ રાખવું એટલું જ કામ છે ને ? એટલે જાગૃતિ થોડી રાખવી એટલું જ કામ છે ને ? જાગૃતિ ના રહે એટલે પેલો હાથ જતો રહે એ બાજુ. અનાદિનો અવળો અભ્યાસ છે ને !

આ પાંચ વાક્યો (આજ્ઞા) તો બહુ ભારે વાક્યો છે ! એ વાક્યો સમજવાને માટે બેઝિક (પાયાના) છે પણ બેઝિક બહુ ભારે છે. એ ધીમે ધીમે સમજાતા જાય. આમ દેખાય છે હલકાં, છેય સહેલાં પણ તે બીજા અંતરાયો બધા બહુ છે ને ! મનના વિચાર ચાલતા હોય, મહીં ધૂળ ઊડતી હોય, ધુમાડા ઊડતા હોય, તે એ શી રીતે રિલેટિવ ને રિયલ જુદું જુએ ?

પ્રશ્નકર્તા : આપની કોઈવાર આમ સહેજ નૈમિત્તિક ટકોર થાય.

દાદાશ્રી : એ તો સહેજ થઈ જાય કો'કની જોડે. બહુ નજીકનો હોય તેની જોડે થઈ જાય,

નહીં તો ના હોય અમારે. કારણ કે એને પોતાને દેખાય તો જ કામનું છે. નહીં તો હું કહું ને એ તો ઊલટું સિલકમાં આમ પડી રહે આ બાજુ ને એમાં જ ધ્યાન રહ્યા કરે. એ કામમાં શું લાગે ? (પાંચ આજ્ઞા સાથે) બધી આમ વિધિઓ કરે, સેવા કરે એટલે પછી જાગૃતિ વધતી જાય મહીં !

જે જે દાદાનું કરશો, તે થશે પોતાનું જ

આ ચરણવિધિ તો તમારે દા'ડામાં બે-બે વખત બોલવી જોઈએ. આ બીજી વિધિઓમાં તે ઊંચિય આવી જાય તમને, તોય ચાલે. ઊંચ પછી પાછો જાગ્રત થાય તો પેલી વિધિ પાછી ફરી ભેગી થાય તોય ચાલે. પેલી ચરણવિધિમાં ચાલે નહીં, ટુકડા ના હોય એમાં.

આપણે શુદ્ધાત્મા છીએ એ ખ્યાલ રહે છે. એ શુદ્ધાત્માનો ખ્યાલ છે એટલે આપણું મહીં પ્રગટપણું વધતું જાય દહાડે દહાડે. આ જે આપણી આરતી-વિધિ છે ને, એ બધું પોતાનું જ પ્રગટ કરવાનું.

પોતે પોતાની ભક્તિ છે આ બધી. આમાં પારકાનું કંઈ છે જ નહીં. તમે જે જે દાદાનું કરશો એ બધું તમારું જ છે. આરતી ઉતારશો તેય તમારી. દાદાનું નામ ગાશો, તોયે તમારું. બધું જ તમારું છે. તમારું જ વ્યક્તિત્વ ખીલી રહ્યું છે.

જેને અહીં પ્રગટ સત્તા આપી છે, તે તો બધા પોતાનું જ કરી રહ્યા છે. આ વિજ્ઞાન એવી જાતનું છે કે કોઈ માણસને પારકાં માટે કરવાની જરૂર નથી, એની મેળે પોતે પોતાનું જ કરી રહ્યા છે. પોતે પોતાની પૂર્ણાહુતિ કરીએ છીએ.

- જય સચ્ચિદાનંદ

ત્રિમંદિરોના સંપર્ક : અડાલજ : ૯૩૨૮૬૬૧૧૬૬-૭૭ ; રાજકોટ : ૯૯૨૪૩૪૩૪૭૮ ; ભુજ ૯૯૨૪૩૪૫૫૮૮ ; ગોધરા : ૯૭૨૩૭૦૭૭૩૮ ; મોરબી : ૯૯૨૪૩૪૧૧૮૮ ; સુરેન્દ્રનગર : ૯૭૩૭૦૪૮૩૨૨ ; અમરેલી : ૯૯૨૪૩૪૪૬૦ ; વડોદરા : ૯૫૭૪૦૦૧૫૫૭ ; અંજાર : ૯૯૨૪૩૪૬૬૨૨ ; જામનગર : ૯૯૨૪૩૪૩૬૮૭ ; મુંબઈ : ૯૩૨૩૫૨૮૯૦૧
અન્ય સેન્ટરોના સંપર્ક : અમદાવાદ (દાદા દર્શન) : (૦૭૯) ૨૭૫૪૦૪૦૮ ; વડોદરા (દાદા મંદિર) : ૯૯૨૪૩૪૩૩૩૫ ; U.S.A.-Canada: +1 877-505-3232; U.K.: +44 330-111-3232; Australia : +61 402179706

સમર કેમ્પ - બાળકો-યુવાનો માટે સંસ્કારસિંચન શિબિર - વર્ષ ૨૦૨૨

સ્થળ	૧૩ થી ૧૬ વર્ષ યુવાન ભાઈઓ તથા બહેનો			યુપ C - બાળકો			યુપ D - બાળકો		
	યુપ A ભાઈઓ	સંપર્ક	યુપ B બહેનો	સંપર્ક	૮ થી ૧૨ વર્ષ	સંપર્ક	૪ થી ૭ વર્ષ	સંપર્ક	
સીમંધર સીટી	૨૮-૨૮ મે	8155007480	૪-૫ મે	079-35002154	૬-૭ મે	079-35002154	૩ મે	079-35002154	
અમદાવાદ	૧૫ & ૨૧-૨૨ મે	97244445847	૧૧-૧૨ જૂન	9879037078	૫ & ૬ જૂન	9429442597	૨ & ૩ જૂન	8141377833	
અંકલેશ્વર			૪-૫ જૂન	9054030470					
અમરેલી					૨૮ મે	9714543551			
બરોડા	૨૮-૨૮ મે	8980772697			૨૧-૨૨ મે	9428767383	૧૫ મે	9825018956	
ભરૂચ					૨૮ મે	9662520998			
ભાવનગર	૧૫ મે	9687978381	૧૭-૧૮ મે	9428754984	૨૧-૨૨ મે	9558860259			
ભુજ	૫ જૂન	9726201563			૨૮-૨૮ મે	8200303866	૩૧ મે	9429297223	
દાહોદ	૨૮ મે	9428904747							
ધોરજી					૧૫ મે	9574046082			
જેતપુર	૨૮ મે	9898024036	૪-૫ જૂન	9662196150					
જામનગર	૨૨ મે	9428315109	૨૮-૨૮ મે	9723147318	૧૫-૧૬ મે	9137710901	૧૮ મે	9924780877	
મહેસાણા	૮ મે	8140724124			૧૫ મે	9427375177			
મુંબઈ	૨૧ થી ૨૩ મે	9820597129	૨૮-૨૮ મે	9321513393	આન્ટરોડ, દાદર, પાર્લો, બોરીવલી, મીરાસોડ, ઘાટકોપર, મુલુંડ, વાશી		બોરીવલી ઘાટકોપર	9820508608	
રાજકોટ	૨૧-૨૨ મે	9824704269	૨૮-૨૮ મે	7990967612					
સુરત	૨૧-૨૨ મે	7359988465	૨૮-૨૮ મે	9601291024	૧૪-૧૫ મે	9512672433	૬ મે	9913141600	
સુરેન્દ્રનગર	૨૨ મે	9998177813			૨૬ મે	9712191887			
વેરાવળ					જુલાઈ	7774079780			
પુના									

યુપ E - યુવાન બહેનો ૧૭ થી ૨૧ વર્ષ - સીમંધર સીટી ૧૩ થી ૧૫ મે

નોંધ : (૧) સમર કેમ્પમાં ભાગ લેવા માટે આપના નજીકના સેન્ટર પર રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે. રજિસ્ટ્રેશન ચાર્જ નોન રિફંડેબલ રહેશે. (૨) રજિસ્ટ્રેશન માટે બાળક/ યુવાનની ઉંમર અને ધોરણ પ્રમાણે જે વિભાગો પાડીને તારીખો નક્કી થઈ છે તે મુજબ થશે. જે તે સમર કેમ્પની તારીખના ૭ દિવસ અગાઉ રજિસ્ટ્રેશન બંધ કરવામાં આવશે. ત્યાર બાદ રજિસ્ટ્રેશન માટે તત્કાલ ચાર્જ લેવામાં આવશે. (૩) સીમંધર સીટી સમર કેમ્પ માટે રજિસ્ટ્રેશન ત્રિમંદિર સંકુલના 'શ્ટોર ઓફ હેપીનેસ'માં સવારે ૧૦ થી ૧૨, સાંજે ૪ થી ૭ દરમિયાન જે તે સમર કેમ્પના ૫ દિવસ અગાઉ સુધી રૂબરૂ થઈ શકશે. સંપર્ક સૂત્ર : 079-35002154

આત્મજ્ઞાની પૂજ્યશ્રી દીપકભાઈના સત્સંગ કાર્યક્રમો

અડાલજ ત્રિમંદિર

PMHT (પેરન્ટ્સ મહાત્મા) શિબિર

- ૮ મે (રવિ)** સવારે ૮-૩૦ થી ૧૦ - મા-બાપ છોકરાંનો વ્યવહાર - પારાયણ, પેજ નં. ૩૫, મતભેદ થતાં પૂર્વે...
સાંજે ૫-૩૦ થી ૭ - ફરજો બજાવવી, મોહથી કે ફરજિયાત ?
- ૯ મે (સોમ)** સવારે ૮-૩૦ થી ૧૦ - મા-બાપ છોકરાંનો વ્યવહાર - પારાયણ
રાત્રે ૮-૩૦ થી ૧૦ - પૂજ્યશ્રીના જન્મ દિવસની ઉજવણી (આ પ્રોગ્રામ લાઈવ વેબકાસ્ટ થશે.)
- ૧૦ મે (મંગળ)** સવારે ૮-૩૦ થી ૧૦ - પતિ-પત્નીનો દિવ્ય વ્યવહાર - પારાયણ, પેજ નં. ૫૧, પ્રશ્નકર્તા...
સાંજે ૫-૩૦ થી ૭ - તમે મારા, તું મારી, પછી શીદને મારામારી ?
- ૧૧ મે (બુધ)** સવારે ૮-૩૦ થી ૧૦ - પૈસાનો વ્યવહાર - પારાયણ, પેજ નં. ૩૮, સ્મશાનમાં પૈસા ખોળાય ?
સાંજે ૫-૩૦ થી ૭ - સુખી કોણ, લક્ષ્મીવાન કે સંતોષી ?
- ૧૨ મે (ગુરુ)** સવારે ૮-૩૦ થી ૧૦ - પૈસાનો વ્યવહાર - પારાયણ
સાંજે ૫-૩૦ થી ૭ - કરીએ વિચાર એકબીજાના સુખનો

નોંધ : ૧) આ શિબિર જ્ઞાન લીધેલ પરિણીત મહાત્માઓ માટે રહેશે. ૨) શિબિરમાં ઉપરોક્ત સત્સંગ સિવાય આપ્તપુત્રો-આપ્તપુત્રીઓ દ્વારા શુપ સત્સંગ, સ્પેશ્યલ PMHT સીડી, ભક્તિ તથા અન્ય કાર્યક્રમો રહેશે.

૧૪ મે (શનિ) સાંજે ૫-૩૦ થી ૮ - સત્સંગ તથા **૧૫ મે (રવિ)** સાંજે ૪-૩૦ થી ૮ - **જ્ઞાનવિદિ**

સ્થળ : દાદાનગર કન્વેન્શન સેન્ટર, ત્રિમંદિર પાછળ, અડાલજ.

અડાલજ ત્રિમંદિરે અપરિણીત યુવાનો માટે બ્રહ્મચર્ય શિબિર : તા. ૩ થી ૫ જૂન ૨૦૨૨

‘વિષય-વિકાર અને કુસંગથી કેવી રીતે બચવું’, તે માટેની વિશેષ શિબિર

૨૧ થી ૩૦ વર્ષના આત્મજ્ઞાન લીધેલા, જ્ઞાન લીધાને ૧ વર્ષ થયું હોય એવા કોઈપણ અપરિણીત યુવાનો ભાગ લઈ શકશે. યુવાનો માટે બ્રહ્મચર્ય સત્સંગ જે સેન્ટરમાં ચાલે છે તેમણે પોતાના સેન્ટરમાં અને જ્યાં સેન્ટર નથી તેમણે આ નંબર ઉપર ૯૯૨૪૩૪૩૧૫૦ રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે. શિબિર દરમિયાન મહાત્મા આઈ કાર્ડ જરૂરી છે.

Pujya Deepakbhai's USA - Canada Gnanvidhi Schedule - 2022

USA & Canada: +1-877-505-DADA (3232) Email - info@us.dadabhagwan.org

Date	Day	From	to	Event	Venue
18-Jun	Sat	4:30 PM	7:30 PM	Gnanvidhi	Unity Atlanta, 3597 Parkway Lane Norcross, GA 30092, Atlanta
19-Jun	Sun	4:30 PM	7:30 PM	Gnanvidhi	HSNC Temple - Cultural Hall, 309 Aviation Pkwy, Morrisville, NC 27560, Raleigh
26-Jun	Sun	4:30 PM	7:30 PM	Gnanvidhi	Edison Hotel, 3050 Woodbridge avenue, Edison, NJ 08837, New Jersey
2-Jul	Sat	5:00 PM	8:00 PM	Gnanvidhi	DFW Hindu Temple, 1605 N Britain Rd, Irving, TX 75061, Dallas, TX
4-Jul	Mon	4:00 PM	7:00 PM	English Gnanvidhi	Sheraton Phoenix Downtown, 340 N. 3rd Street, Phoenix, AZ 85004, Phoenix

અડાલજ : પરિણીત ભાઈઓ માટે (MMHT) શિબિર : તા.૨૩ થી ૨૭ માર્ચ ૨૦૨૨

અડાલજ : પરિણીત બહેનો માટે (WMHT) શિબિર : તા.૩૦ માર્ચ થી ૩ એપ્રિલ ૨૦૨૨

કોલકત્તા : સત્સંગ - જ્ઞાનવિદિ : તા.૮ થી ૧૦ એપ્રિલ ૨૦૨૨

મે ૨૦૨૨
વર્ષ-૨૭, અંક-૯
સર્વાંગ અંક-૩૨૧

દાદાવાણી

Date Of Publication 1st of Every Month
Reg. no. of Newspaper 67543/95
Reg. no. G-GNR-347/2021-2023
valid up to 31-12-2023
LPWP Licence No. PMG/NG/037/2021-23
Valid up to 31-12-2023
Posted at SRO Gandhinagar
on 1st of every month.

ચરણવિધિ દેખાડે આ સ્વપરિણતિ ને આ પરપરિણતિ

આ કયા દ્રવ્યના પરિણામ છે, પુદ્ગલ દ્રવ્યના કે ચેતન દ્રવ્યના, તે સમજી લેવાનું. ચાંચ બોળતાની સાથે જ પરપરિણામ ને સ્વપરિણામ છૂટા પડવા જોઈએ. આત્મા શું અને આ અનાત્મા શું એ બધું ચરણવિધિમાં લખેલું છે ને, તે બધું સમ્યક્ જ્ઞાન છે. તે સમ્યક્ જ્ઞાન અંદર રહેલું જોઈએ આપણે. બેઉ જુદું જુદું, આ પરપરિણતિ, આ સ્વપરિણતિ. આ ચરણવિધિમાં લખ્યું છે ને, તે પરિણતિ દેખાડવા માટે. આના પરથી પરિણામ ખબર પડે કે આ પરિણામ શાનું છે ! એ સમ્યક્ જ્ઞાન કહેવાય.

- દાદાશ્રી

માલિક - મહાવિદેહ ડાઉન્ટેચલ વતી પ્રકાશક અને મુદ્રક - ડિમ્પલ મહેતાએ અંબલા
ઓફસેટ, B-૬૯, GIDC, સેક્ટર-૨૫, ગાંધીનગર-૩૮૨૦૨૫ ખાતે છપાવી પ્રકાશિત કર્યું.